

การศึกษาลักษณะสัมฤทธิ์ของการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลงให้สอดคล้องกับจังหวะและจินตนาการ
โดยจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดดาไลโครซ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดลานบุญ

A STUDY OF THE ACHIEVEMENT OF MUSIC AND MOVEMENT IN ACCORDANCE
WITH THE RHYTHM AND IMAGINATION BY BASED ON DALCROZE APPROACH TO
MUSIC EDUCATION AMONG THE SECOND GRADERS OF WATLANBOON SCHOOL

วาทีตยา กระแสร์นาค

การศึกษาผลสัมฤทธิ์การเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลงให้สอดคล้องกับจังหวะและจินตนาการ
โดยจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดดาไลโครซ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดลานบุญ

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2567
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

A STUDY OF THE ACHIEVEMENT OF MUSIC AND MOVEMENT IN ACCORDANCE
WITH THE RHYTHM AND IMAGINATION BY BASED ON DALCROZE APPROACH TO
MUSIC EDUCATION AMONG THE SECOND GRADERS OF WATLANBOON SCHOOL

VATITTAYA KARSAENARK

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of MASTER OF EDUCATION

(Art Education)

Faculty of Fine Arts, Srinakharinwirot University

2024

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาผลสัมฤทธิ์การเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลงให้สอดคล้องกับจังหวะและจินตนาการโดยจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดดัลโครซ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดลานบุญ

ของ

วาทีทยา กระแสร์นาค

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

ที่ปรึกษาหลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลิขณนไศก ย่านเดิม)

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมกริช การินทร์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์)

ชื่อเรื่อง	การศึกษาผลสัมฤทธิ์การเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลงให้สอดคล้องกับจังหวะและจินตนาการโดยจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดดัลโครซ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดลานบุญ
ผู้วิจัย	วาทีทยา กระแสร์นาค
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2567
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สิทธิณัฏฐ์ ยานเดิม

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์การเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลงให้สอดคล้องกับจังหวะและจินตนาการ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดดัลโครซ (Emile Jaques Dalcroze) ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดลานบุญ 2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนโรงเรียนวัดลานบุญที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดดัลโครซ โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 10 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 1 แผน/ 8 คาบ คาบละ 60 นาที ใช้ระยะเวลา 2 ชั่วโมง/ครั้ง เป็นจำนวน 4 ครั้ง แบบสังเกตพฤติกรรมการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลง (ภาคปฏิบัติ) และแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนทั้งหมด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลงให้สอดคล้องกับจังหวะและจินตนาการโดยจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดดัลโครซ ผ่านเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด คือ ร้อยละ 80 2. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดดัลโครซ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($M=2.84$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD=.070$

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์, ความพึงพอใจ, การเคลื่อนไหวท่าทาง, จังหวะ, จินตนาการ, ดัลโครซ

Title	A STUDY OF THE ACHIEVEMENT OF MUSIC AND MOVEMENT IN ACCORDANCE WITH THE RHYTHM AND IMAGINATION BY BASED ON DALCROZE APPROACH TO MUSIC EDUCATION AMONG THE SECOND GRADERS OF WATLANBOON SCHOOL
Author	VATITTAYA KARSAENARK
Degree	MASTER OF EDUCATION
Academic Year	2024
Thesis Advisor	Assistant Professor Dr. Sitsake Yandern

The purpose of this research are as follows: (1) to investigate the effectiveness of movement coordination in music performance, in alignment with rhythm and imagination and utilizing the Dalcroze Eurhythmics approach, before and after learning, among students at Wat Lan Boon School; (2) to examine the satisfaction levels of Wat Lan Boon School students regarding learning activities based on the Dalcroze Eurhythmics approach. The study involved a targeted sample of 10 purposively selected second-grade students. The tool used to collect data was one plan per eight sessions, for 60 minutes, at two hours per session for a total of four sessions, observation of movements, gestures, music accompaniment (practical) and the assessment of student satisfaction with learning activities. The data were analyzed using the average percentage of total scores and standard deviations. The results showed the following: (1) students achieved 80% of the movements and gestures of music in accordance with rhythm and imagination by organizing learning according to the Dalcroze concept; (2) students are satisfied with the organization of learning activities according to Dalcroze concept at a high level. There was a mean ($M=2.84$) and standard deviation $SD=.070$.

Keyword : ACHIEVEMENT, SATISFACTION, MOVEMENT, RHYTHM, IMAGINATION,
DALCROZE

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีด้วยความอนุเคราะห์ คำปรึกษาแนะนำ และความร่วมมือนับสนุนจากหลายท่าน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผศ.ดร.สิทธิมนต์เศก ยานเดิม เป็นอย่างสูงที่ช่วยชี้แนะแนวทางให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยตั้งแต่เริ่มจนเสร็จสมบูรณ์ ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.คมกริช การินทร์ และ ผศ.ดร.ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์ ที่เป็นกรรมการสอบในครั้งนี้ อีกทั้งคณาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาตรวจเครื่องมือและให้คำแนะนำปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้รับความร่วมมืออย่างดีจากนักเรียนโรงเรียนวัดลานบุญ ขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ตั้งใจเรียน และให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลการวิจัย และขอขอบคุณครอบครัว เพื่อน ที่ช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ และคอยให้กำลังใจกับผู้วิจัยเสมอมา

วาทีตยา กระแสร์นาค

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของงานวิจัย.....	3
ความสำคัญของงานวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้	3
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการครั้งนี้	3
ระยะเวลาในการศึกษาวิจัย.....	3
เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการสอนและการจัดกิจกรรมดนตรี	7
1.1 แนวคิดการสอนดนตรี	7

1.2 การจัดกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดดาลโครซ	8
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวและจังหวะ	11
2.1 ความหมายของการเคลื่อนไหวและจังหวะ	11
2.2 ความสำคัญของการเคลื่อนไหวและจังหวะ	12
2.3 ประเภทของการเคลื่อนไหว	12
2.4 หลักการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ	13
2.5 กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ	14
2.6 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวและจังหวะ	15
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจินตนาการ.....	16
3.1 ความหมายของจินตนาการ	16
3.2 คำสำคัญและการฝึกจินตนาการ	18
3.3 พัฒนาการของจินตนาการ.....	19
3.4 จินตนาการกับความคิดสร้างสรรค์.....	21
4. กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ 2 ดนตรี มาตรฐาน ศ 2.1.....	22
4.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	22
4.2 สาระที่ 2 ดนตรี มาตรฐาน ศ 2.1.....	23
5. ประวัติโรงเรียนวัดลานบุญ	23
5.1 ที่ตั้ง.....	23
5.2 การก่อตั้ง.....	24
5.3 วิสัยทัศน์.....	24
5.4 พันธกิจ.....	24
5.5 เป้าประสงค์	24
5.6 การจัดการเรียนการสอน.....	24

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	28
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	28
ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	28
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	28
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	28
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	29
การเก็บรวบรวมข้อมูล	31
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	31
บทที่ 4 ผลการดำเนินงานวิจัย	33
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	44
สรุปผลการวิจัย.....	44
อภิปรายผลการวิจัย	44
ข้อเสนอแนะของการวิจัย	46
ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย.....	46
ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป	46
บรรณานุกรม	47
ประวัติผู้เขียน.....	49

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 การสังเกตครั้งที่ 1 กิจกรรมการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบ อัตราจังหวะ ช้า-เร็ว ตามจินตนาการ	33
ตาราง 2 การสังเกตครั้งที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลง สวัสดิ์	34
ตาราง 3 การสังเกตครั้งที่ 3 โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลง ฉีกกะฉีก	36
ตาราง 4 การสังเกตครั้งที่ 4 โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลง The bunny hop	37
ตาราง 5 การเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลง ด้านที่ 1 การแสดงท่าทางประกอบเพลง	39
ตาราง 6 การเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลง ด้านที่ 2 การแสดงให้เข้ากับจังหวะการเคลื่อนไหว	40
ตาราง 7 การเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลง ด้านที่ 3 การแสดงท่าทางตามจินตนาการ	41
ตาราง 8 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	42

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย	5
--------------------------------------	---

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ดนตรีเป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่มีคุณค่าอย่างมากทางการศึกษา การสร้างสรรค์กิจกรรมทางการเรียนดนตรีและการจัดประสบการณ์ทางการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความถนัดตามความแตกต่างระหว่างบุคคลนั้น จะทำให้เด็กได้เกิดพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาได้อย่างแท้จริง ดนตรีจึงเป็นวิชาที่ทำให้ได้รับการพัฒนาร่างกายของการเจริญเติบโตในทุก ๆ ด้าน ความจำ สังคม ค่านิยม การคิดหาเหตุผล การสร้างสรรค์ การพัฒนาทางด้านร่างกายการรู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และการพัฒนาตนเองให้เข้ากับกลุ่มเพื่อน หรือสภาพแวดล้อมของทางสังคมรอบข้าง ดนตรีจึงเป็นวิชาที่ทำให้เด็กได้สนุกสนานรื่นเริงอย่างเต็มที่ในการแสดงออกทางด้านร่างกายและความคิด ตลอดจนการพัฒนาทางด้านจิตใจ และนอกจากนั้นวิชาดนตรียังบูรณาการกับวิชาอื่นได้ทุกวิชา และอีกหลากหลายกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นด้วย

ในวิชาดนตรีมีหลักเกณฑ์ในการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการทำงานร่วมกันของร่างกายและสมอง ได้แก่ เสียงร้อง กล้ามเนื้อ ประสาทหู และสายตา ที่มีการทำงานที่ควบคู่ไปพร้อมกันกับสมอง การทำงานร่วมกันระหว่างร่างกายและสมองนี้ถือเป็นคุณสมบัติสำคัญสำหรับวิชาที่เป็นวิชาพื้นฐาน (ธวัชชัย นาควงษ์, 2543, น.1)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เน้นพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาที่สำคัญ คือการพัฒนาที่สมดุลอย่างเป็นองค์รวมทุกด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีพื้นฐานทางจริยศาสตร์ ความเป็นคนดีทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องสร้างองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จึงจำเป็นต้องเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษา และพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นการบูรณาการองค์ความรู้ ทักษะและเจตคติที่เกิดจากการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางดนตรีตามแนวคิดดาลโครซนี้ Emile Jaques Dalcroze เป็นผู้ริเริ่มขึ้น เพื่อพัฒนาคุณสมบัติการเป็นนักดนตรีที่ดี ซึ่งประกอบด้วย 6 ทักษะ ได้แก่ 1) ทักษะการจดจำ 2) ทักษะการมีสมาธิ 3) ทักษะความจำ 4) ทักษะการแสดง 5) ทักษะการสร้างความเป็นตัวของตัวเอง และ 6) ทักษะการฝึกฝนให้เป็นอัตโนมัติ (Caldwell, 1993) เนื่องจาก ดาลโครซพบว่า นักเรียนที่ไม่สามารถบรรเลงเพลงได้ตามจังหวะ หรือมีจังหวะในการบรรเลงบทเพลงที่ไม่สม่ำเสมอจะไม่สามารถเคลื่อนไหวร่างกายในชีวิตประจำวันได้เป็นระเบียบ เช่น มักจะเดินสะดุด อยู่เสมอขาดการรับรู้ทางความรู้สึกในการเคลื่อนไหว แต่ในขณะเดียวกัน ดาลโครซสังเกตนักเรียนที่สามารถบรรเลงเพลงได้อย่างไพเราะ พบว่า ลักษณะการเคลื่อนไหวร่างกายในชีวิตประจำวันของนักเรียนกลุ่มนี้นั้นมีจังหวะที่สม่ำเสมอ สรุปได้ว่า กระบวนการในการเรียนรู้เกี่ยวกับดนตรีนั้นควรเป็นการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงทักษะทางร่างกาย การรับรู้ทางความรู้สึกผ่านประสาทสัมผัส การคิด และการจินตนาการ โดยมีหลักในการจัดกิจกรรม คือ การใช้สื่อประสาท การออกเสียง การเคลื่อนไหว และพัฒนาทักษะการฟังไปพร้อมกับการเรียนรู้องค์ประกอบดนตรี ผ่านกิจกรรมทางดนตรี 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมยูริธึมมิก กิจกรรมการฟัง และกิจกรรมสร้างสรรค์ทางดนตรี (Chokhy, Abramson, Gillespie, Wood, และ York, 2001)

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางดนตรีตามแนวคิดดาลโครซ (Emile Jaques Dalcroze) ได้มีการนำมาปรับใช้ในการพัฒนาทักษะทางดนตรีและทักษะทางร่างกายของเด็กอย่างแพร่หลาย ศึกษาได้จากงานวิจัยของ (Wang, 2008; Zachopoulou, Drri, Chatzopoulou, Brown, 1981, & Elinoudis, 2003) ที่นำแนวทางการจัดกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดดาลโครซไปใช้พบว่า แนวทางการสอนดนตรีด้วยวิธีนี้นั้นมีประสิทธิภาพในการพัฒนาการเคลื่อนไหวร่างกายและการรับรู้ของเด็กอย่างเห็นได้ชัด การศึกษาวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดดาลโครซส่งผลต่อการพัฒนาการในการเคลื่อนไหวร่างกาย เพราะความสมดุลและการมีทักษะการรับรู้ทางร่างกายที่ดีนั้นเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาความสามารถทางสติปัญญาของเด็ก

จากการเรียนการสอนที่ผ่านมา ผู้วิจัยพบปัญหาในการเรียนการสอนวิชาดนตรีสากลในเรื่องของการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลงให้สอดคล้องกับจังหวะและจินตนาการ เป็นเรื่องที่นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดลานบุญ จะต้องฝึกฝนในกิจกรรม พบว่า การปฏิบัติสอนของนักเรียนนั้น มีผลคะแนนการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลงให้สอดคล้องกับจังหวะและจินตนาการของนักเรียนลดลง ไม่เป็นไปตามที่ผู้วิจัยได้คาดหวังไว้

ด้วยสาเหตุที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ผู้วิจัยจึงจะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดดัลโครซ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดลานบุญ เพื่อพัฒนาการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลงให้สอดคล้องกับจังหวะและจินตนาการ

ความมุ่งหมายของงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์การเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลงให้สอดคล้องกับจังหวะและจินตนาการ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดดัลโครซ (Emile Jaques Dalcroze) ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดลานบุญ
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนโรงเรียนวัดลานบุญที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดดัลโครซ

ความสำคัญของงานวิจัย

ผลของการวิจัยนี้จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลงให้สอดคล้องกับจังหวะโดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดดัลโครซ (Emile Jaques Dalcroze) ของนักเรียนโรงเรียนวัดลานบุญ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยมีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนกลุ่มที่เรียนชุมนุมดนตรีสากล ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนวัดลานบุญ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 20 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 10 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย

ระยะเวลาในการศึกษาวิจัย

ใช้ระยะเวลา 2 ชั่วโมง/ครั้ง เป็นจำนวน 4 ครั้ง ประกอบด้วยการทดลองใช้กิจกรรมดนตรีในการเคลื่อนไหวตามแนวคิดดัลโครซ เก็บข้อมูลขณะทำการทดลองและหลังทำการทดลอง สอนเสร็จทุกชั่วโมง

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สารการเรียนรู้ศิลปะ สารที่ 2 ดนตรี มาตรฐาน ศ 2.1 โดยใช้กิจกรรมดนตรีในการเคลื่อนไหวตามแนวคิดดาดโครซ จำนวน 1 แผน/ 8 คาบ คาบละ 60 นาที ใช้ระยะเวลา 2 ชั่วโมง/ครั้ง เป็นจำนวน 4 ครั้ง ดังนี้

- แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เรื่อง กิจกรรมดนตรีแสนสนุก

ชั่วโมงที่ 1 – 2 เรื่อง อัตรากำลังหะ ซ้ำ – เร็ว พร้อมท่าทางประกอบเพลงตามจินตนาการ

ชั่วโมงที่ 3 – 4 เรื่อง การร้องเพลงอย่างง่าย เพลงสวัสดี พร้อมท่าทางประกอบเพลงตามจินตนาการ

ชั่วโมงที่ 5 – 6 เรื่อง การร้องเพลงอย่างง่าย เพลงฉีกกะฉัก พร้อมท่าทางประกอบเพลงตามจินตนาการ

ชั่วโมงที่ 7 – 8 เรื่อง ท่าทางประกอบเพลงตามจินตนาการ เพลง The bunny hop

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาดโครซ หมายถึง การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะตามแนวคิดของดาดโครซที่บูรณาการกิจกรรมดนตรีและการเคลื่อนไหวเข้าด้วยกันผ่านกิจกรรมทางดนตรี ได้แก่ กิจกรรมยูริธึมมิก โดยพัฒนาขั้นตอนการจัดกิจกรรมมาจากหลักการสอนดนตรีตามแนวคิดดาดโครซ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การทำความเข้าใจจังหวะ เป็นการให้เด็กได้ฟังเพลง ร้องเพลง และเคลื่อนไหวท่าทางแบบอยู่กับที่เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับจังหวะและทำนองเพลง แบ่งเป็น 2 กิจกรรม ได้แก่ การร้องเพลง และการร้องเพลงในใจ

ขั้นที่ 2 การเคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระ เป็นการให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายแบบเคลื่อนไหวในทิศทางต่าง ๆ อย่างอิสระประกอบบทเพลงที่ครูร้องหรือประกอบเสียงดนตรีที่ครูเล่น โดยสร้างสรรค์ท่าทางและจัดการพื้นที่ในการเคลื่อนไหวด้วยตนเอง

ขั้นที่ 3 การฝึกฝนการเคลื่อนไหวที่ถูกต้อง เป็นการให้เด็กสังเกตและทำตามท่าทางการเคลื่อนไหวที่ถูกต้องและสอดคล้องกับทำนองเพลงจากครูที่เป็นต้นแบบ

ขั้นที่ 4 การประยุกต์การเคลื่อนไหว เป็นการให้เด็กฝึกฝนการเคลื่อนไหวประกอบเพลงภายใต้กติกาที่ครูกำหนด ประกอบการเคลื่อนไหว 3 กิจกรรม ได้แก่ การเคลื่อนไหวตามทิศทาง การเคลื่อนไหวผ่านสิ่งกีดขวาง และการเคลื่อนไหวพร้อมอุปกรณ์

การพัฒนาการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลง หมายถึง การพัฒนาการเคลื่อนไหวในส่วนต่าง ๆ ของร่างกายด้วยการแสดงท่าทางให้สอดคล้องและเข้ากับจังหวะ ทำนอง และเสียงเพลงให้ดีขึ้น โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดดัลโครซ รวมถึงการใช้ทักษะการเคลื่อนไหวแบบไม่เคลื่อนไหว และการเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนไหวที่ เช่น การเดิน การวิ่ง การกระโดด การก้ม โดยอาจจะเลือกจัดกิจกรรมให้เด็กเคลื่อนไหวประกอบเพลงทั้งเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม

จังหวะและจินตนาการ หมายถึง ความเร็วของบทเพลงต่าง ๆ ที่อัตราความช้า – เร็วต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเพลงที่ผู้สอนกำหนด แต่ต้องเคาะจังหวะให้ช่องของจังหวะห่างเท่ากันเสมอ แล้วแสดงออกมาเป็นท่าทางตามจังหวะที่กำหนด

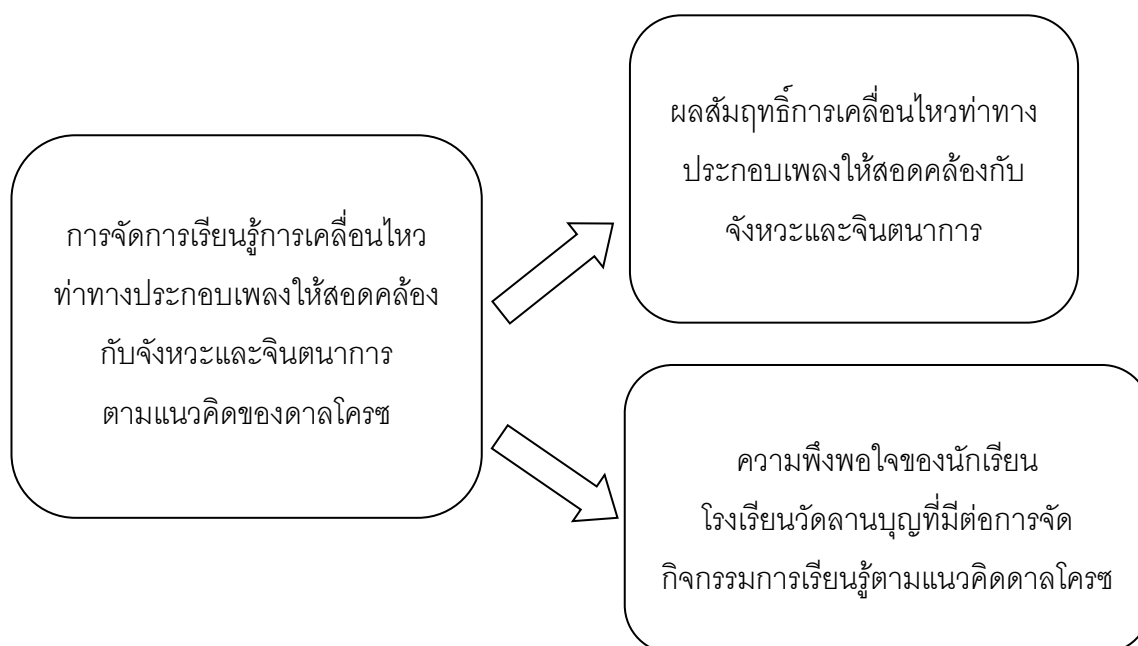
สมมติฐานการวิจัย

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางดนตรีในการเคลื่อนไหวตามแนวคิดของดัลโครซ มีผลสัมฤทธิ์การเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลงให้สอดคล้องกับจังหวะและจินตนาการ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัย เรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์การเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลงให้สอดคล้องกับจังหวะและจินตนาการ โดยจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดดาไลโครซ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดลานบุญ ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดการสอนดนตรี

1.1 แนวคิดการสอนดนตรี

1.2 การจัดกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดดาไลโครซ

1.2.1 หลักการสอนดนตรีตามแนวคิดดาไลโครซ

1.2.2 วัตถุประสงค์ของการสอนดนตรีตามแนวคิดดาไลโครซ

1.2.3 สาระดนตรีตามแนวคิดดาไลโครซ

1.2.4 วิธีการสอนดนตรีตามแนวคิดดาไลโครซ

1.2.5 กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดดาไลโครซ

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวและจังหวะ

2.1 ความหมายของการเคลื่อนไหวและจังหวะ

2.2 ความสำคัญของการเคลื่อนไหวและจังหวะ

2.3 ประเภทของการเคลื่อนไหว

2.4 หลักการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ

2.5 กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ

2.6 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวและจังหวะ

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจินตนาการ

3.1 ความหมายของจินตนาการ

3.2 ความสำคัญและการฝึกจินตนาการ

3.3 พัฒนาการของจินตนาการ

3.4 จินตนาการกับความคิดสร้างสรรค์

4. กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ 2 ดนตรี มาตรฐาน ศ 2.1

4.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

4.2 สาระที่ 2 ดนตรี มาตรฐาน ศ 2.1

5. ประวัติโรงเรียนวัดลานบุญ

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการสอนและการจัดกิจกรรมดนตรี

กิจกรรมดนตรีเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดการเรียนการสอนดนตรีให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นครูจึงต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดการสอนและการจัดกิจกรรมดนตรี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 แนวคิดการสอนดนตรี

แนวคิดในการสอนดนตรีนั้นมีอยู่หลายทฤษฎี ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาแนวคิดหลักที่ได้รับการยอมรับ ได้แก่ แนวคิดการสอนดนตรีของ Kodaly Orff และ Dalcroze มีรายละเอียดดังนี้

1) แนวคิดการสอนดนตรีของ Kodaly

ธวัชชัย นาควงษ์ (2543) ระบุว่า การสอนดนตรีตามแนวคิดของ Kodaly เน้นการร้องเพลงเป็นหลัก เนื่องจากโคดาเลย์เชื่อว่าเสียงร้องเป็นเสียงที่ใกล้ตัวที่สุดและเป็นเครื่องบอกความรู้สึกของตนได้ดีที่สุด วิธีนี้มุ่งเน้นการร้องเพลงเป็นหลัก กล่าวคือ เด็กต้องร้องเพลงให้ถูกต้องเสียงไม่เพี้ยน และสัญญาณมมือที่ใช้แทนระดับเสียงช่วยพัฒนาการร้องเพลง เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและประสบการณ์การรับรู้ทางด้านโสตประสาทและด้านการอ่านโน้ต

2) แนวคิดการสอนดนตรีของ Orff

Orff, 1966, อ้างถึงใน ธวัชชัย นาควงษ์ (2543) ได้เสนอแนวคิดการสอนดนตรีว่าการเรียนการสอนดนตรีควรเริ่มจากเพลงและแนวคิดทางดนตรีที่ง่ายที่สุด คือ แนวคิดเรื่องจังหวะ โดยเริ่มจากจังหวะของการพูด เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจแนวคิดในระดับเสียง ประโยคของดนตรี ลักษณะของเสียง และค่าตัวโน้ตต่างๆ ต่อไป การเคลื่อนไหว เช่น การตบมือ การตบตัก การย่ำเท้า การตีดนั้ว และการใช้เครื่องประกอบจังหวะของออร์ฟเป็นวิธีทางนำไปสู่การรับรู้เรื่องจังหวะ

3) แนวคิดการสอนดนตรีของ Dalcroze

Chokhy et al. (2001) ระบุถึงแนวคิดสำคัญของดัลโครซ คือ ยูริธึมมิกส์ (Eurhythmics) ซึ่งหมายถึง การเคลื่อนไหวทางจังหวะที่ดี จุดเน้นของวิธีการนี้คือ การให้ความสนใจและพัฒนาความรู้สึกของผู้เรียนในการตอบสนองต่อดนตรี และความสามารถในการแสดงซึ่งความรู้สึกนั้นออกมาในลักษณะของการเคลื่อนไหว ดัลโครซเชื่อว่าการพัฒนาการฟังควบคู่ไปกับการตอบสนองโดยการเคลื่อนไหวร่างกาย ช่วยทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านดนตรีได้

การศึกษาแนวคิดการสอนดนตรีต่าง ๆ พบว่า การสอนดนตรีตามแนวคิดดัลโครซเหมาะสมที่จะนำไปจัดกิจกรรมให้แก่เด็ก เนื่องจากเป็นการใช้ประสาทสัมผัสและ

ประสบการณ์การเคลื่อนไหวเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ดนตรี ซึ่งความสอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กที่มักใช้พลังงานไปกับการเคลื่อนไหว ไม่สามารถคาดหวังให้อยู่นิ่งได้ (Blythe, 2004) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกนำการสอนดนตรีตามแนวคิดดัลโครซมาประยุกต์ใช้ในงานวิจัยฉบับนี้

1.2 การจัดกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดดัลโครซ

การจัดกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดดัลโครซประกอบด้วย หลักการสอนดนตรี วัตถุประสงค์ สาระดนตรี วิธีการสอนดนตรี และลักษณะกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดดัลโครซ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.2.1 หลักการสอนดนตรีตามแนวคิดดัลโครซ

Chokhy et al. (2001) Chokhy และคณะ (2001) ระบุถึงหลักการสอนดนตรีของดัลโครซว่า เป็นการใช้การเคลื่อนไหวร่างกายและการร้องเพลงในการพัฒนาทักษะการฟัง

Stevenson & Dale (2012) ระบุถึงหลักการสอนดนตรีของดัลโครซว่า ประกอบด้วย 5 ประการ ดังนี้

(1) การเรียนรู้องค์ประกอบดนตรีผ่านทักษะปฏิบัติ กล่าวคือ เด็กไม่ควรเรียนรู้องค์ประกอบดนตรีด้วยการฟังการบรรยายของครู แต่เด็กควรได้รับประสบการณ์ทางดนตรีในเรื่องต่าง ๆ โดยตรงผ่านการปฏิบัติ

(2) การพัฒนาทักษะการฟัง เป็นการฝึกการรับรู้เสียงดนตรีด้วยการฟังดนตรีและการเคลื่อนไหวร่างกาย

(3) การเคลื่อนไหวร่างกายตามองค์ประกอบการเคลื่อนไหว ได้แก่ เวลา แรง และพื้นที่

(4) การใช้การเคลื่อนไหวร่างกายแสดงอารมณ์ของบทเพลง

(5) การเรียนรู้และรับประสบการณ์ทางดนตรีอย่างมีความสุข

1.2.2 วัตถุประสงค์ของการสอนดนตรีตามแนวคิดดัลโครซ

Mead (1994) ระบุถึงวัตถุประสงค์ของการสอนดนตรีตามแนวคิดดัลโครซว่า เป็นการฝึกฝนการเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อพัฒนาการรับรู้ทางความรู้สึก และควบคุมความสามารถทางด้านร่างกายและจิตใจ

Chokhy et al. (2001) ระบุถึงวัตถุประสงค์ของการสอนดนตรีตามแนวคิดดัลโครซว่า เป็นการสอนดนตรีเพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงออกถึงความรู้สึกของบทเพลงผ่านการเคลื่อนไหวร่างกาย

การศึกษาวัตถุประสงค์ของดนตรีตามแนวคิดดัลโครซ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ดนตรีตามแนวคิดดัลโครซเป็นการสอนดนตรีเพื่อพัฒนาการรับรู้ทางประสาทสัมผัส

ความสามารถในการควบคุมร่างกายให้สัมพันธ์กับความคิด และความสามารถในการแสดงออกถึงความรู้สึกของบทเพลงผ่านการเคลื่อนไหวร่างกาย

1.2.3 สาระดนตรีตามแนวคิดดาลโครซ

Chokhy et al. (2001) ระบุถึงสาระดนตรีที่เกี่ยวข้องกับการสอนดนตรีไว้ 5 เรื่อง ได้แก่ จังหวะ ความเร็ว ความดัง ทำนอง และลักษณะของเสียง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- 1) จังหวะ หมายถึง การจัดเรียงของเสียง หรือความเงียบ ซึ่งมีความสั้นยาวของเสียงที่แตกต่างกัน กำหนดโดยจังหวะตบ หรือจังหวะที่สม่ำเสมอ
- 2) ความเร็ว หมายถึง ความเร็ว-ช้าของจังหวะในการบรรเลงดนตรี
- 3) ความดัง หมายถึง ระดับความดัง-เบาของเสียงในการบรรเลงดนตรี
- 4) ทำนอง หมายถึง เป็นการจัดเรียงของระดับเสียง ซึ่งมีความยาวที่แตกต่างกัน สำหรับเด็กนั้นควรได้เรียนรู้เกี่ยวกับความแตกต่างของระดับเสียงสูงและเสียงต่ำ
- 5) ลักษณะของเสียง หมายถึง การบรรเลงดนตรีในแบบต่าง ๆ เช่น การบรรเลงแบบสั้นเป็นห้วง ๆ (Staccato) หรือบรรเลงแบบยาวต่อเนื่อง (legato)

1.2.4 วิธีการสอนดนตรีตามแนวคิดดาลโครซ

Mead (1994) กล่าวว่า การสอนดนตรีตามแนวคิดดาลโครซ เป็นการสอนให้เด็กเรียนรู้เสียงดนตรีผ่านการเคลื่อนไหวร่างกาย ดังนั้น ดาลโครซจึงระบุขั้นตอนในการสอนการเคลื่อนไหวไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเคลื่อนไหวแบบลองผิดลองถูก เป็นการให้เด็กได้ทดลองเคลื่อนไหวประกอบเสียงเพลงที่ได้ยิน

ขั้นที่ 2 การฝึกฝนการเคลื่อนไหวที่ถูกต้อง เป็นการแก้ไขการเคลื่อนไหวของเด็กให้ถูกต้องด้วยการให้เด็กได้ดูตัวอย่างการเคลื่อนไหวที่ถูกต้องจากครู หรือเพื่อนในชั้นเรียน

ขั้นที่ 3 การแสดงออกอย่างเหมาะสมกับอารมณ์ของบทเพลง เป็นการฝึกฝนให้เด็กได้เคลื่อนไหวและแสดงอารมณ์ของบทเพลงที่เด็กได้ยินให้เหมาะสม

การศึกษาวิธีการสอนดนตรีตามแนวคิดดาลโครสนั้น เป็นการสอนดนตรีผ่านกิจกรรมยูริธึมิก ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขั้นตอนของทั้ง 2 วิธีมาใช้ เพื่อพัฒนาให้เหมาะสมกับเด็กดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การทำความเข้าใจจังหวะ เป็นการให้เด็กได้ฟังเพลง ร้องเพลง และเคลื่อนไหวท่าทางร่างกายแบบอยู่กับที่เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับจังหวะและทำนอง

ขั้นที่ 2 การเคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระ เป็นการให้เด็กเคลื่อนไหวท่าทางแบบเคลื่อนไหวที่ในทิศทางต่าง ๆ อย่างอิสระประกอบเพลงที่ครูร้อง หรือประกอบเสียงดนตรีที่ครูเล่น โดยสร้างสรรค์ท่าทางและจัดการพื้นที่ในการเคลื่อนไหวด้วยตนเอง

ขั้นที่ 3 การฝึกฝนการเคลื่อนไหวที่ถูกต้อง เป็นการให้เด็กสังเกตและทำท่าทางการเคลื่อนไหวที่ถูกต้องและสอดคล้องกับจังหวะเพลงจากครูต้นแบบ

ขั้นที่ 4 การประยุกต์การเคลื่อนไหว เป็นการให้เด็กฝึกฝนการเคลื่อนไหวประกอบเพลงภายใต้กติกาที่ครูกำหนด ประกอบการเคลื่อนไหว 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการเคลื่อนไหวตามทิศทาง กิจกรรมการเคลื่อนไหวผ่านสิ่งกีดขวาง และกิจกรรมเคลื่อนไหวพร้อมอุปกรณ์

1.2.5 กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดดาลโครซ

Chokhy et al. (2001) ระบุถึงกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดดาลโครซว่า ประกอบด้วย 3 กิจกรรมหลัก ได้แก่ กิจกรรมยูริธึมมิก (eurhythmics) กิจกรรมฝึกทักษะการฟัง (solfege) และกิจกรรมสร้างสรรค์ทางดนตรี (improvisation) ดังนี้

1) กิจกรรมยูริธึมมิก เป็นกิจกรรมเคลื่อนไหวเพื่อตอบสนองต่อองค์ประกอบดนตรีอย่างเป็นธรรมชาติ เพื่อสร้างความตื่นตัวให้แก่ระบบประสาทสัมผัส มีแนวทางปฏิบัติดังต่อไปนี้

1.1) การเคลื่อนไหวที่คำนึงถึง ความสัมพันธ์ของเวลา พลังงานหรือแรง และพื้นที่ (time-energy - space) มีลักษณะความสัมพันธ์ที่แสดงออกผ่านการเคลื่อนไหว ได้แก่ การเคลื่อนไหวที่ใช้พื้นที่ เวลา และแรงมากเมื่อต้องการเคลื่อนไหวช้า และการเคลื่อนไหวที่ใช้พื้นที่ เวลา และแรงน้อยเมื่อต้องการเคลื่อนไหวเร็วขึ้น ในบทเพลงต่างๆจะมีลักษณะเฉพาะในเรื่องของความดัง - เบาของเสียง ความสั้น - ยาวของทำนอง ทำให้การเคลื่อนไหวร่างกายตามบทเพลงในแต่ละบทเพลงแตกต่างกัน เช่น เพลงที่มีทำนองช้า ต่อเนื่อง ลักษณะการเคลื่อนไหวต้องใช้เวลาทำท่าที่ยาวขึ้น กล่าวคือ การใช้พื้นที่ในการก้าวเท้ามากขึ้น เวลาในการก้าวเท้าย่อมใช้นานขึ้น ส่งผลให้ต้องใช้แรงในการทรงตัวและก้าวเท้ามากขึ้นเช่นกัน

1.2) การเคลื่อนไหวที่ใช้ทุกพื้นที่รอบตัวในการเคลื่อนไหวแต่ละครั้ง (plastic animee)

1.3) การเคลื่อนไหวตามลักษณะเสียงเพลงที่ได้ยิน (plastic animee) เป็นการเคลื่อนไหวตามองค์ประกอบของดนตรีในบทเพลง

1.4) การนำอุปกรณ์หรือสื่อมาใช้ประกอบการเคลื่อนไหว เช่น เครื่องดนตรี ประกอบจังหวะ

2) กิจกรรมฝึกทักษะการฟัง เป็นกิจกรรมเพิ่มเติมจากกิจกรรมยูริธึมมิก โดยเน้นให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างร่างกายและประสบการณ์ทางการได้ยินเสียงผ่านการร้องเพลง หรือการฟังเพลง กิจกรรมฝึกทักษะการฟังนี้มีความเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวร่างกาย โดยการเคลื่อนไหวร่างกายเป็นส่วนหนึ่งในการแสดงออกทางความรู้สึก ประกอบด้วยแนวทางปฏิบัติ 2 แนวทาง

2.1) โซลเฟจ (Solfege) โดยใช้ระบบตัวโน้ตแบบ ซอล - ฟา แบบอยู่กับที่ ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทางด้านการรับรู้ต่อเสียงต่าง ๆ โดยเฉพาะเสียงดนตรี โดยวิธีการเคลื่อนไหวร่างกายเป็นพื้นฐาน ผู้เรียนได้รับการพัฒนาการทางด้านการอ่านโน้ตเพลง โดยเกิดความเข้าใจอย่างแท้จริง มิใช่สามารถแสดงออกทางการเคลื่อนไหวร่างกายจากการจดจำ การได้ยินเสียงดนตรีหมายถึงการรับรู้เกี่ยวกับเสียงภายในสมองและจิต

2.2) การอ่านโน้ตเพลง (sight reading) เป็นผลเรียนของการรับรู้ทางด้านเสียงภายในสมองและจิตของผู้เรียน ในการศึกษาเสียงประสาน ผู้เรียนจะร้องโน้ตจากเบสถึงโซปราโนทีละตัวติดต่อกันไป เพื่อให้เกิดแนวคิดทางด้านเสียงประสาน

3) กิจกรรมสร้างสรรค์ทางดนตรี (Improvisation) เป็นกิจกรรมที่ใช้เปียโนเป็นเครื่องดนตรีที่สอนให้ผู้เรียนพัฒนาแนวคิดและทักษะทางด้านอิมโพรไวเซชัน ได้แก่ การสร้างสรรค์ทางดนตรี เช่นการแต่งเพลง

วิธีการของดัลโครซที่ใช้เสมอในการสอนเพื่อให้เกิดการสร้างสรรค์ทางดนตรีคือการให้สัญญาณ หรือคำสั่งเป็นระยะ ๆ เพื่อให้ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี ด้วยวิธีการนี้เป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านการฟังอีกด้วย

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวและจังหวะ

2.1 ความหมายของการเคลื่อนไหวและจังหวะ

การเคลื่อนไหวและจังหวะ หมายถึง กระบวนการและความสามารถในการควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกายและจิตใจ โดยใช้ร่างกายเป็นสื่อกลางในการแสดงออกทางความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นี้จะแสดงออกทางอารมณ์และการสื่อความหมาย (ฐปทอง ศรีทองทัมม, 2538, น.26) กล่าวว่า การเคลื่อนไหวเป็นการเคลื่อนไหวที่ผสมผสานกันอย่างกลมกลืนต่อเสียงเพลงและดนตรีโดยใช้ร่างกายเป็นสื่อกลางในการแสดงออกของเด็ก ในช่วงที่มีการเคลื่อนไหว (พิชิต ภูติจันทร์, 2523, น.3) กล่าวว่า การเคลื่อนไหวและจังหวะ หมายถึง การที่ร่างกายและจิตใจมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อดนตรี และจังหวะซึ่งจังหวะนั้นหมายถึงซ้ำเร็วของการเคลื่อนไหวซึ่งวงจร

จะเกิดจากการตบมือ เคาะไม้ เคาะเหล็ก ตีกลอง ฉิ่ง ฉาบ เป็นต้น กิจกรรมเข้าจังหวะ เป็นกิจกรรมที่เด็กมีปฏิริยาตอบสนองต่อจังหวะเสียงดนตรี โดยแสดงท่าทางหรือเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ให้เข้ากับจังหวะได้อย่างอิสระผสมผสาน โดยการแสดงท่าทางหรือการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายให้เข้าจังหวะได้อย่างอิสระและผสมผสานกลมกลืนเกิดอารมณ์และจิตใจคล้อยตามไปกับเสียงของดนตรี

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การเคลื่อนไหวและจังหวะ หมายถึง กิจกรรมที่ร่างกายได้เคลื่อนไหวทุกส่วนของร่างกายให้สัมพันธ์กับจังหวะ และเสียงเพลงอย่างอิสระ โดยใช้ร่างกายเป็นสื่อในการแสดงออกทางอารมณ์และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในช่วงที่มีการเคลื่อนไหวที่

2.2 ความสำคัญของการเคลื่อนไหวและจังหวะ

การเคลื่อนไหวและจังหวะมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับมนุษย์ โดยเฉพาะในสภาพความเป็นอยู่ของมนุษย์ในสังคมปัจจุบันซึ่งเต็มไปด้วยการต่อสู้ดิ้นรนควบคู่ไปกับการเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพราะจะช่วยให้บุคคลได้ระบายออกทางความรู้สึกผ่อนคลายตึงเครียดทางร่างกายและจิตใจได้ดี สามารถพัฒนาปรับตัวด้านสังคมดีขึ้น และพร้อมที่จะประกอบกิจวัตรในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีชีวิตอย่างสุขสมบูรณ์ในสังคมเป็นอย่างดี (เยาวนา ดลแมน, 2535, น.24)

2.3 ประเภทของการเคลื่อนไหว

ตามแนวของ ซาโปรา และมิทเชล (Sapora and Michell. น.1961 : น.131) ได้แบ่งการเคลื่อนไหวออกเป็น 2 ประเภท คือ

การเคลื่อนไหวแบบพื้นฐาน (Fundamental Movements) หมายถึง การเคลื่อนไหวที่ต้องใช้กล้ามเนื้อใหญ่ๆ ของลำตัว แขน ขา เช่น การเดิน การวิ่ง การกระโดด การว่ายน้ำ ฯลฯ เป็นการเคลื่อนไหวที่สามารถเห็นได้ทั่ว ๆ ไป และมีอิทธิพลต่อการทำงานของระบบต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น ระบบย่อยอาหาร ระบบไหลเวียนโลหิต ระบบขับถ่าย ระบบหายใจ รวมทั้งอวัยวะอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อชีวิตและสุขภาพด้วย

การเคลื่อนไหวเสริม (Accessory movements) หมายถึง การเคลื่อนไหวที่พัฒนารายหลังจากการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐานส่วนมากจะต้องอาศัยทักษะที่ละเอียดอ่อน และไม่เกี่ยวข้องกับกล้ามเนื้อใหญ่ ๆ เท่าใดนัก จึงไม่ค่อยจะมีผลต่อการทำงานของอวัยวะและระบบของร่างกาย

แอนนาริโน Annarino (น.1973 : น.22) ได้จำแนกการเคลื่อนไหวตามลักษณะของการเคลื่อนไหวพื้นฐานไว้ดังนี้

1. การเคลื่อนไหวที่เกี่ยวข้องกับร่างกาย (Body manipulative)

1.1 การเคลื่อนไหวแบบไม่เคลื่อนที่ขึ้นพื้นฐาน การเดิน การวิ่ง การกระโดด การคลาน เป็นต้น

1.2 การเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ขึ้นพื้นฐาน การดัน การบิด การเหยียด เป็นต้น

2. การเคลื่อนไหวที่เกี่ยวข้องกับวัตถุ (Object manipulative)

2.1 การทำให้วัตถุที่อยู่นิ่งเคลื่อนที่ เช่น การขว้าง การตี

2.2 การหยุดวัตถุที่เคลื่อนที่ เช่น การรับ การหยุด เป็นต้น

เด็กเป็นวัยที่ชอบเคลื่อนไหวร่างกายอยู่ตลอดเวลา และมีความสนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว ครูควรสนองความต้องการดังกล่าว ด้วยการจัดบรรยากาศ และนำอุปกรณ์ต่าง ๆ มาใช้ประกอบการเคลื่อนไหว เพื่อช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ รู้จักการแก้ไขปัญหา คิดหาคำตอบด้วยตนเอง จากการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ

2.4 หลักการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542, น.51-52) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะว่าเพื่อให้การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเบื้องต้น ช่วยให้เกิดมีโอกาสมีการพัฒนาทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกสำนึกในความสามารถของส่วนต่าง ๆ ของร่างกายของตนเอง ตลอดจนในการที่จะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการในทักษะการเคลื่อนไหว ผู้สอนควรพิจารณาหลักที่สำคัญต่อไปนี้เป็นแนวทางประกอบคือ

1. การจัดการเคลื่อนไหวของเด็กปฐมวัย ควรจะเป็นกิจกรรมการเคลื่อนไหวที่เป็นตามธรรมชาติของเด็กวัยนี้ เช่น การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ มีการก้ม การเงย การกระโดด การปีน ป่าย เหล่านี้ เป็นต้น

2. เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่ต้องการการเคลื่อนไหวและอยากรู้ อยากลองในความสามารถในการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายของตนเองตลอดเวลา ฉะนั้นครูควรจะได้จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเบื้องต้นเพื่อสนองความต้องการของเด็กวัยนี้ให้เพียงพอ

3. การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวให้เด็กวัยนี้ควรจัดให้เด็กมีประสบการณ์การเคลื่อนไหว โดยใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายในการเคลื่อนไหวกิจกรรมต่าง ๆ และเป็นไปตามธรรมชาติของการเคลื่อนไหวร่างกาย

4. การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหว ควรให้เป็นไปในลักษณะของการสร้างสรรค์ให้มากที่สุด โดยครูควรจะต้องตั้งปัญหาให้เด็กคิดเองและลงมือทำเอง มากกว่าที่ครูจะเป็นผู้สาธิตหรือบอกให้ทำตาม

5. กิจกรรมการเคลื่อนไหว ควรให้เป็นกิจกรรมที่มีความหมายต่อเด็ก ให้เด็กมีความเข้าใจและเห็นความเกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันที่ต้องใช้หรือประสบในชีวิตประจำวันด้วย โดยควรจะได้เน้นในแง่ของปริมาณและคุณภาพของการเคลื่อนไหวเหล่านั้นด้วย

6. ควรส่งเสริมให้เด็กได้สำนึกในความสามารถในการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายที่ตนเองสามารถที่จะทำได้เป็นสำคัญ ทั้งนี้เพื่อที่จะช่วยให้เด็กได้มีความเชื่อมั่นในตนเองให้มากที่สุด ควบคู่กันไปด้วย

7. ควรให้เด็กมีความเข้าใจและสำนึกในความแตกต่างระหว่างความสามารถของแต่ละคนเด็กแต่ละคนจะมีอัตราการเรียนรู้ หรือพัฒนาการทางด้านความสามารถในการเคลื่อนไหวของส่วนต่าง ๆ ของร่างกายเหล่านี้แตกต่างกัน

8. การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวควรเป็นบรรยากาศที่สนุกสนานและทำอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

9. การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายควรจะเป็นไปตามความสามารถของร่างกายของเด็กเอง ไม่ควรจะเป็นไปในลักษณะการบังคับเด็ก

10. เด็กควรจะได้รู้จักชื่อการเคลื่อนไหวเบื้องต้นต่าง ๆ เหล่านี้ด้วย ทั้งนี้เพื่อจะได้เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ในขั้นสูงต่อไป

2.5 กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ

การจัดกิจกรรมให้มีกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ มีจุดมุ่งหมายใหญ่ ๆ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2535, น.9)

1. เพื่อพัฒนาอวัยวะทุกส่วนให้มีความสัมพันธ์อย่างดีในการเคลื่อนไหว
2. เพื่อสนองความต้องการตามธรรมชาติ ความสนใจ และความพอใจของเด็ก
3. เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและมีสุนทรียภาพในการเคลื่อนไหวตามจังหวะ
4. เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด
5. เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์สนุกสนาน รื่นเริงจากการเล่นกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะแบบต่างๆ
6. เพื่อพัฒนาด้านสังคม การปรับตัว และความร่วมมือในกลุ่ม
7. เพื่อให้โอกาสได้แสดงออกและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ในการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2535, น.10) ได้แบ่งกิจกรรมออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

1. กิจกรรมพื้นฐาน เป็นกิจกรรมที่ต้องฝึกทุกครั้งก่อนที่จะทำกิจกรรมอื่น ๆ มีจุดเน้นในเรื่องจังหวะ และการเคลื่อนไหวหรือท่าทางอย่างอิสระให้เด็กทราบถึงข้อตกลงในเรื่องสัญญาณและจังหวะ ซึ่งครูจะใช้เครื่องให้จังหวะชนิดใดก็ได้โดยครูต้องทำความเข้าใจกับเด็กก่อนว่า สัญญาณนั้นหมายถึงอะไร เช่น ให้จังหวะ 1 ครั้ง สม่่าเสมอ แสดงว่า ให้เด็กเดินหรือเคลื่อนไหวไปเรื่อย ๆ ตามจังหวะ ให้ จังหวะ 2 ครั้งต่อกัน แสดงว่าให้เด็กหยุดการเคลื่อนไหว โดยเด็กจะต้องหยุดนิ่งจริง ๆ หากกำลังอยู่ในท่าใดก็ต้องหยุดนิ่งในท่านั้น จะเคลื่อนไหวเปลี่ยนท่าไม่ได้

2. กิจกรรมสัมพันธ์เนื้อหา เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกาย โดยเน้นการทบทวนเรื่องที่ได้รับรู้จากกิจกรรมอื่นๆ และนำมาสัมพันธ์กับเนื้อหา โดยครูมีรูปแบบการจัดกิจกรรมหลายวิธี

2.1 การท่าทางประกอบเพลงหรือคำคล้องจอง เป็นการจัดกิจกรรมให้เด็กเคลื่อนไหวหรือบริหารร่างกายอย่างอิสระประกอบเพลง หรือคำคล้องจอง

2.2 การปฏิบัติตามคำสั่ง เป็นการจัดกิจกรรมให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายที่ครูออกคำสั่ง เช่น การจัดกลุ่มตามจำนวน การท่าทางตามคำสั่ง ฯลฯ

2.3 การปฏิบัติตามข้อตกลง เป็นการจัดกิจกรรมให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายตามข้อกำหนด เช่น การฝึกความจำ สถานที่ สัญญาณ ท่าทาง เกมการเล่นต่าง ๆ ฯลฯ

2.4 การเป็นผู้นำ ผู้ตาม เป็นการจัดกิจกรรมให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกาย หรือท่าทางเป็นผู้นำให้เพื่อนปฏิบัติตามหมุนเวียนสลับกันไป

2.5 การท่าทางตามจินตนาการ เป็นการจัดกิจกรรมให้เด็กท่าทางตามความคิดจินตนาการโดยฟังคำบรรยายเรื่องราว เพลง ทำนอง โดยท่าทางจินตนาการประกอบอุปกรณ์ เช่น ห่วงพลาสติก ริบบิ้น เชือก ฯลฯ

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ แบ่งออกเป็น 2 กิจกรรม คือ ส่วนที่เป็นกิจกรรมพื้นฐานและส่วนที่เป็นกิจกรรมสัมพันธ์เนื้อหาโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เด็กได้แสดงออกโดยการเคลื่อนไหว และเป็นการเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกายให้กับเด็กที่สำคัญต้องคำนึงถึงกิจกรรมที่จัดต้องเหมาะสมกับวัย และพัฒนาการทางร่างกายของเด็กน้อยด้วย

2.6 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวและจังหวะ

1. ทฤษฎีที่ใช้เป็นแนวความคิดในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ (Thorndike's Law of Learning) ซึ่งเน้นการเรียนรู้ที่สำคัญด้วยกฎ 3 ประการ ได้แก่

1.1 กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี ถ้าผู้เรียนมีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ

1.2 กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) การฝึกหัดหรือกระทำบ่อย ๆ ด้วยความเข้าใจจะทำให้การเรียนรู้นั้นคงทนถาวร ถ้าไม่ได้กระทำซ้ำบ่อย ๆ การเรียนรู้นั้นจะไม่คงทนถาวร และในที่สุดอาจลืมได้

1.3 กฎแห่งผล (Law of Effects) เมื่อบุคคลได้รับผลที่พึงพอใจย่อมอยากจะเรียนรู้ต่อไป แต่ถ้าได้รับผลที่ไม่พึงพอใจ จะไม่อยากเรียนรู้ ดังนั้นการได้รับผลที่พึงพอใจ กฎข้อนี้ นับว่าเป็นกฎที่สำคัญและได้รับความสนใจจาก ธอร์นไดค์ มากที่สุด กฎนี้มีใจความว่า พันธะหรือตัวเชื่อมระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองจะเข้มแข็งหรืออ่อนกำลัง ย่อมขึ้นอยู่กับผลต่อเนื่องหลังจากที่ได้ตอบสนองไปแล้วรางวัล จะมีผลให้พันธะสิ่งเร้าและการตอบสนองเข้มแข็งขึ้น ส่วนการทำให้โทษนั้นจะไม่มีผลใด ๆ ต่อความเข้มแข็งหรือการอ่อนกำลังของพันธะระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง

2. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget's Cognitive Development Theory)

เพียเจต์ ถือว่าการให้เด็กได้สัมผัสวัตถุต่าง ๆ จะส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ โดยเฉพาะในเด็กก่อนศึกษา ซึ่งอาศัยการรับรู้เป็นสื่อในการกระตุ้นทางความคิดของเด็ก จำเป็นต้องให้เด็กมีโอกาสเคลื่อนไหวและสัมผัสสิ่งต่าง ๆ ทฤษฎีนี้เป็นประโยชน์ในการจัดเนื้อหาและกิจกรรมทางการเคลื่อนไหว โดยให้เด็กสัมผัสวัตถุต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัวเด็ก ซึ่งจะช่วยให้เด็กเรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ (Piaget's, 1952, อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2535, น.69) ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหว และจังหวะมีอยู่หลายทฤษฎีการเลือกให้ทฤษฎีใดนั้นขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของคุณ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับวัยและความแตกต่างของเด็กแต่ละคนเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดี

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจินตนาการ

3.1 ความหมายของจินตนาการ

ศิลป์ พีระศรี (2527 : น.128) ได้กล่าวถึงความหมายของจินตนาการไว้ว่า จินตนาการ หมายถึง ความนึกเห็นเป็นมโนภาพแล้วสร้างสิ่งใดขึ้นตามรูปที่มี

อารี พันธุ์ณี (2540, น.156) กล่าวถึง ความคิดจินตนาการ (Imagination) ได้แก่ การตอบสนองความต้องการที่จะคิด สร้างภาพพจน์จากสิ่งที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน ความคิดจินตนาการจึงมักคิดในสิ่งแปลกใหม่ที่ยังไม่เกิดขึ้น หรือดูเหมือนจะเป็นไปไม่ได้ยาก

พีระพงษ์ กุลพิศาล (2545, น.146-147) กล่าวถึง ความหมายของจินตนาการว่าเป็นกระบวนการทางความคิดอย่างหนึ่งที่ไม่ต้องอาศัยคำพูดหรือตัวอักษรก็ได้ อาจจะเป็น

กระบวนการคิดออกมาเป็นภาพหรือพฤติกรรมรวม ๆ เพื่อแสดงออกถึงการรับรู้โลกภายนอกในระดับใดระดับหนึ่ง

ดิลก ดิลกานนท์ (2534, ภาคผนวก ก - น.13) กล่าวถึง จินตนาการเป็นความสามารถในการใช้ความคิดที่มีอยู่อย่างมีเหตุผลเป็นไปได้ ความคิดจินตนาการต่างจากความคิดเพื่อฝัน ตรงที่ความคิดจินตนาการคิดบนพื้นฐานของข้อมูลเดิมที่มีอยู่และคิดขยายกว้างไปอย่างมีเหตุผล ส่วนความคิดเพื่อฝันเป็นความคิดโดยปราศจากเหตุผลหรือหลักการใด ๆ

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2543, น.68) กล่าวว่า Imagination คือการสร้างจินตนาการความสามารถในการสร้างภาพในใจ หรือแม้แต่การได้ยินเสียงในใจ (เช่น ทำนองเพลง)

ชลูด นิยมเสมอ (2534, น.308-309) กล่าวถึง ความหมายของจินตนาการและจินตภาพว่า จินตนาการ คือพลังของจิตที่สร้างขึ้นใหม่ภายในใจให้น่าพอใจกว่า สวยกว่า เป็นระเบียบกว่า หรือร้ายกาจกว่า สิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติทั่วไป จินตนาการจะทำให้เกิดภาพขึ้นในสำนัก เราเรียกภาพชนิดนี้ว่า จินตภาพ (Image) จินตภาพเหล่านี้จะเชื่อมโยงกับประสบการณ์ที่ได้รับทันทีจากเหตุการณ์ภายนอกหรือไม่ก็ได้ หลายครั้งที่เดียวที่จินตนาการเกิดขึ้นจากการกระตุ้นของอารมณ์ หรืออารมณ์ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ที่สะสมอยู่ภายใน

เมื่อมีจินตนาการ จินตภาพจะเกิดขึ้น จินตภาพมีทั้งจินตภาพภายนอกและจินตภาพภายในถ้าวัตถุนอกกระตุ้นให้เราเกิดจินตนาการ วัตถุนั้นก็เป็นจินตภาพภายนอกและจินตภาพที่เป็นวัตถุ งานศิลปะ ก็คือ จินตภาพที่เป็นวัตถุอย่างหนึ่ง วัตถุสิ่งของต่าง ๆ ที่มีความหมายต่อจินตนาการของเราก็เป็นจินตภาพภายนอก

จินตภาพภายในคือภาพที่เกิดภายในจิต เป็นภาพที่เห็นไม่ชัดจับต้องไม่ได้ ต่อเมื่อได้แสดงออกเป็นจินตภาพภายนอก ซึ่งอาจเป็นภาพหรือเป็นงานศิลปะแล้วจึงจะรับรู้ได้ด้วยจักขุสัมผัส ในการสร้างสรรค์ศิลปะ จินตภาพภายนอกกับจินตภาพภายในจะมีบทบาทเกี่ยวเนื่องต่อกันและพัฒนาตัวเองตั้งแต่เริ่มต้น คลี่คลายขึ้นทีละขั้น จนสมบูรณ์ที่สุดในผลงานที่จะทำสำเร็จลงแล้วเมื่อจินตนาการสร้างจินตภาพภายในขึ้นจากจินตภาพภายนอกหรือการกระตุ้นจากประสบการณ์ภายในก็ตาม จินตภาพภายในที่จะเกิดขึ้นนี้จะถูกถ่ายทอดออกมาเป็นรูปร่าง ในงานวาดเส้น ในภาพร่างองค์ประกอบ หรือในแผ่นภาพที่ศิลปินใช้สร้างงานโดยตรง งานร่างขั้นนี้จะมี ความหมายมากกว่าจินตภาพที่เป็นต้นกำเนิดของจินตนาการ และจะเป็นจุดบันดาใจให้ศิลปิน จินตนาการต่อเพื่อสร้างจินตภาพภายในที่สมบูรณ์ขึ้น แล้วพัฒนาและถ่ายทอดออกมาเป็นภาพร่างหรืองานศิลปะอีกขั้นหนึ่ง กระบวนการนี้จะดำเนินต่อไปจนจินตนาการสิ้นสุดลง และได้จินตภาพที่สมบูรณ์ตามความปรารถนาของศิลปินในผลงานศิลปะที่สร้างสำเร็จแล้วนั้น

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า จินตนาการ เป็นความสามารถของบุคคลในการคิดฝัน สร้างมโนภาพขึ้นในใจทั้งในเรื่องราวของอดีต ปัจจุบัน หรือสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้นไม่เคยเห็นอยู่จริงให้ลึกซึ้ง หรือดัดแปลง เปลี่ยนแปลงไปจากความจริง เมื่อถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานทางศิลปะหรือพฤติกรรม ฯลฯ จึงสามารถสื่อความหมายได้

3.2 คำสำคัญและการฝึกจินตนาการ

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญและการฝึกจินตนาการ ไว้ดังนี้

ประธานพร แจ่มเจริญทรัพย์ (2535, น.17) กล่าวว่า ความคิดจินตนาการเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะก่อให้เกิดความแปลกใหม่ แต่ต้องควบคู่ไปกับความพยายามที่จะสร้างความคิดฝันหรือจินตนาการให้เป็นไปได้ จึงจะทำให้เกิดผลงานจากความคิดสร้างสรรค์ขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิรุณ ตั้งเจริญ (2539 : น.33) ที่ว่า สิ่งต่างที่คนเราสร้างสรรค์ขึ้นมา ย่อมเริ่มต้นด้วยจินตนาการก่อน จินตนาการของคนเราต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งย่อมมีเหตุผลหรือความจริงเป็นพื้นฐาน จินตนาการเป็นเรื่องของความคิด ความหวัง หรือความปรารถนา ที่จะให้เกิดสิ่งดีงามขึ้น

นอกจากนี้ (พีระพงษ์ กุลพิศาล, 2545, น.146-147) กล่าวถึง ความสำคัญทางจินตนาการต่อการแสดงออกทางศิลปะของเด็กว่า จินตนาการมีความสำคัญต่อการแสดงออกทางศิลปะมากสิ่งรอบ ๆ ตัวเด็กมีส่วนช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดจินตนาการได้ทั้งสิ้น หรืออาจจะกล่าวได้ง่าย ๆ ว่า จินตนาการคือความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อประสาทสัมผัสได้กระทบกับสิ่งเร้า

เป็นที่ยอมรับกันว่า การแสดงออกทางศิลปะกับการแสดงออกทางจินตนาการนั้นเป็นสิ่งเดียวกัน เด็กจะขีดเขียนเป็นรูปสัญลักษณ์ต่าง ๆ ตั้งแต่อายุประมาณ 2 ขวบเป็นต้นไป การขีดเขียนเป็นผลจากความพอใจที่ตนเองได้เคลื่อนไหวโดยใช้แขน ใช้มือ และลำตัว และจะมองผลงานของตัวเองด้วยความพึงพอใจ เพราะจากหน้ากระดาษที่เคยว่างเปล่ากลับมีบางสิ่งบางอย่างปรากฏขึ้นจากการสร้างสรรค์ของตน และไม่เคยปรากฏมาเกิดในที่ใด ระหว่างการขีดเขียนอยู่นั้นเด็กจะรู้สึกเสมอว่า ภาพที่ตนเองกำลังขีดเขียนอยู่เป็นภาพที่เกิดขึ้นตามเขาคิด และจะขีดเขียนต่อไปเรื่อยจนพอใจ ขณะเดียวกันอาจจะเปลี่ยนใจได้ตลอดเวลา เด็กจะมองภาพเป็นส่วนรวมโดยไม่คำนึงถึงรายละเอียด บางครั้งผู้ใหญ่ก็ไม่สามารถเข้าใจได้จนกว่าเด็กจะเล่าให้ฟังสิ่งที่เด็กพูดอธิบายออกมาคือ ผลที่ได้จากจินตนาการของเขานั้นเอง

อัญชลี โสมดี (2535, น.14) กล่าวว่า การฝึกจินตนาการจะช่วยส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้วิชาการด้านต่าง ๆ ให้เด็กมีสมาธิดีขึ้น และรู้จักนำความสามารถในตัวออกมาใช้ประโยชน์

ศุภกรณ์ ดิษฐพันธุ์ (2539, น.94) กล่าวว่า การฝึกจินตนาการว่า เราควรฝึกในเรื่องของการสร้างจินตนาการ แต่การฝึกฝนนั้นไม่ใช่การทำอย่างไร้สาระ ฝึกพัฒนาทักษะในการสร้างสรรค์จินตนาการอยู่เสมอ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมเมื่อเราต้องนำมาใช้ในงานจริง

จากความสำคัญและการฝึกจินตนาการเบื้องต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า จินตนาการเป็นพื้นฐานที่จะก่อให้เกิดสิ่งใหม่ขึ้น และการฝึกจินตนาการยังจะช่วยส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้วิชาการด้านต่าง ๆ ช่วยลดพฤติกรรมก้าวร้าว มีสมาธิดีขึ้น การสนับสนุนและส่งเสริมจินตนาการตลอดจนการฝึกจินตนาการอย่างสม่ำเสมอเป็นระบบและต่อเนื่อง จึงเป็นการพัฒนาการเรียนรู้วิชาการด้านต่าง ๆ การฝึกจินตนาการนั้นควรฝึกอย่างสม่ำเสมอเมื่อจะนำออกมาใช้จินตนาการนั้นจึงจะมีคุณภาพ

3.3 พัฒนาการของจินตนาการ

ในการศึกษาจินตนาการทางการคิดสร้างสรรค์ของเด็กนั้น มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงดังนี้

Ligon, 1957, อ้างถึงใน อารี พันธุ์มณี (2540) ได้ศึกษาวิจัยและพยายามสร้างลักษณะพัฒนาการทางจินตนาการตามระดับอายุต่างๆ ของเด็กตั้งแต่แรกเกิด - 8 ปี แต่ในที่นี้จะกล่าวเฉพาะพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียนและวัยประถมศึกษาดังนี้

แรกเกิด - 2 ขวบ เด็กเริ่มพัฒนาการทางจินตนาการในช่วงหนึ่งขวบแรกเด็กมักจะพยายามทำสิ่งต่าง ๆ หรือจ้องหา ตามชื่อสิ่งของ โดยปกติเมื่อเด็กสร้างสิ่งใดขึ้นมา เขาก็มักจะตั้งชื่อให้กับสิ่งนั้น พออายุ 2 ขวบ เขาจะมีความกระตือรือร้นพยายามที่จะเริ่มสำรวจในสิ่งต่าง ๆ ที่มีความอยากรู้อยากเห็นมากขึ้นด้วยการสัมผัส ชิมรส เด็กเริ่มเรียนรู้และเข้าใจว่าอะไรบางอย่างที่แตะต้องสัมผัสได้ และในทำนองเดียวกันอะไรบางอย่างที่เขาควรหำหรือแตะต้องสัมผัสไม่ได้ แต่วิธีการที่เด็กแสดงออกอาจขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของเด็กแต่ละคนบุคคล

ในช่วงวัยนี้เอง เด็กจะมีพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ สามารถที่จะกระตุ้นและส่งเสริมด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้ กล่าวคือ จินตนาการของเด็กสามารถกระตุ้นหรือเร้าด้วยพัฒนาการในการเล่นหรือของเล่นอย่างง่าย ๆ เช่น ไม้บล็อกขนาดใหญ่ ตุ๊กตาของเล่นอื่น ๆ มีความปรารถนาอยากที่จะได้สำรวจ ค้นหา และทดลอง ดังนั้นควรมีการส่งเสริมและการสนับสนุนให้เด็กได้สำรวจ โดยการจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย และมีวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการคิดและสะดวกในการใช้ พยายามเคลื่อนย้ายสิ่งที่เป็นอันตรายและอุปสรรคต่อการสำรวจของเด็กให้พ้นทาง การเล่นในวัยนี้เป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก และพ่อแม่ควรเล่นเกมง่าย ๆ กับเด็ก กล่าวคำชื่นชม และให้กำลังใจในการเล่น การออกเสียงหรือการทำท่าทางของเด็ก ควรได้รับ

การยอมรับในสิ่งที่เด็กทำขึ้นและตั้งชื่อสิ่งเหล่านั้นเอง โดยไม่ต้องไปถามว่าสิ่งนั้นคืออะไร สำหรับการสอนควรสอนให้สนุกสนาน เช่น ร้องเพลงเกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ แทนการสอนให้เด็กพูดว่า “พูด คำว่า สุนัข ชี” หรือ “เรียก พ่อ ชี” เป็นต้น

อายุ 2 - 4 ขวบ เด็กในวัยนี้จะตื่นเต้นกับสิ่งแปลกใหม่ของธรรมชาติ มีช่วงความสนใจสั้น และมักจะเปลี่ยนกิจกรรมเรื่อย ๆ อย่างไม่ตั้งใจ ควรได้เรียนรู้เกี่ยวกับโลกโดยผ่านประสบการณ์ตรง แล้วถ่ายทอดประสบการณ์เหล่านั้นออกมาทางการพูดและการเล่นจินตนาการ เด็กเรียนรู้ที่จะปรับตัวกับโลกที่ตนค้นพบ เด็กเริ่มพัฒนาความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง แล้วต้องการทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งความรู้สึกนี้จะช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองขึ้น มีความอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้วยวิธีการของเขาเอง และบางครั้งเด็กในวัยนี้มักชอบทำกิจกรรมที่เกินความสามารถของตน เมื่อทำไม่ได้หรือเกิดขัดข้องก็มักจะขัดใจและแสดงความโกรธออกมาอย่างชัดเจน และมักจะตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เหล่านั้น ซึ่งบ่อยครั้งคำถามที่เด็กถามนั้นทำให้ผู้ใหญ่อับอายได้เหมือนกัน

ลูกอนและคณะได้เสนอแนะเกี่ยวกับของเล่นที่ช่วยกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก เขาแนะนำไม้บล็อกหรือดินเหนียวเป็นเครื่องเล่นที่ดี และส่งเสริมจินตนาการของเด็กได้มากกว่าของเล่นที่มีโครงสร้างตายตัว เช่น ตุ๊กตา หรือของสำเร็จรูปอื่น ๆ ในวัยนี้พ่อแม่ผู้ใหญ่ ควรจะได้เล่นร่วมกับเด็ก และกระตุ้นให้เด็กเล่น ทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง แม้ว่ามันอาจจะหมายถึงความล้มลุกคลุกคลานหรือแตกหักเสียหายบ้างก็ควรยอม และพ่อแม่จะต้องมีความอดทนอดกลั้นเป็นพิเศษต่อการทำงานที่เชื่องช้า ไม่สู้เรียบร้อย หรือไม่สมบูรณ์ของเด็กด้วย หรือพึงส่งเสริมความอยากรู้อยากเห็นของเด็กด้วยการชื่นชมกับสิ่งใหม่ ๆ ที่เขาค้นพบหรือประดิษฐ์ขึ้น เช่น นารถไฟที่เขาต่อจากไม้บล็อกมาวางแสดงหรือของอื่น ๆ การให้เด็กมีอิสระในการสำรวจทดลอง และเสริมด้วยการจัดประสบการณ์ใหม่ ๆ ให้แก่เด็กด้วย เพื่อเป็นการสร้างพื้นฐานและช่วยให้เด็กมีทักษะที่จะตอบสนองต่อความแปลกใหม่ต่อไป พ่อแม่พึงเข้าใจและระลึกว่าเด็กทุกคนต้องการได้รับโอกาสในการทำสิ่งต่าง ๆ ถึงแม้จะต้องช่วยเหลือเด็กในการจัดอุปสรรคให้กับเด็กบ้าง และอาจต้องปลอบใจเมื่อเด็กเกิดความคับข้องใจ

อายุ 4 - 6 ขวบ ลูกอนและผู้ร่วมงานของเขากล่าวว่า ในช่วงวัยนี้เองเด็กได้เรียนรู้ทักษะที่มีแผนงานเป็นครั้งแรก เด็กมักจะสนุกสนานกับการทำแผนงานและคาดคะเนเกี่ยวกับการเล่น เด็กในวัยนี้จะมีจินตนาการดี แต่ลูกอนไม่ได้ตั้งข้อสังเกตว่าในช่วงกลางของวัยนี้จินตนาการจะลดต่ำลงหรือไม่ ซึ่งเป็นข้อสังเกตที่ผู้ศึกษาคนอื่นพบ เด็กได้เรียนรู้บทบาทของผู้ใหญ่จากการเล่นบทบาทสมมุติ เกิดความอยากรู้อยากเห็นจึงทำให้เด็กอยากแสวงหา “ความจริง” และ

“ความถูกต้อง” แม้ในบางเรื่องอันเป็นที่น่าอัศจรรย์สำหรับผู้ใหญ่ ตอนนี้เด็กสามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ แม้ว่าจะไม่เข้าใจเหตุผลหรือความสัมพันธ์ก็ตาม เด็กวัยนี้พยายามทดลองแสดงบทบาทหลาย ๆ บทจากการเล่นจินตนาการ เด็กเริ่มเข้าใจความรู้สึกของบุคคลอื่นบ้าง และเริ่มคิดว่าการกระทำของตนมีผลกระทบต่อบุคคลอื่นได้อย่างไรบ้าง

การพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองในช่วงนี้ทำได้โดยการใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ทางศิลปะ ดนตรี การเล่นเกมทางภาษา การประดิษฐ์ การสร้างสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนจนประสบการณ์ใหม่ ๆ และผู้ใหญ่ไม่ควรใช้มาตรฐานของผู้ใหญ่มาวัดหรือประเมินผลความสามารถสร้างสรรค์ของเด็ก เด็ก ๆ อาจต้องการความช่วยเหลือในการรวบรวมสิ่งของ เศษวัสดุเหลือใช้เพื่อนำมาเล่นขายของ เล่นเป็นหมอ เป็นครูหรือคนอื่น ๆ ในการแต่งกาย การจัดชั้นวางของ การจัดร้าน ผู้ใหญ่เพียงแต่ให้การแนะนำเพียงพอ พ่อแม่และครูควรให้อิสระแก่เด็กได้คิดวางแผนการเล่นของเขาเอง ความคิดเห็นของเด็กควรได้รับการยอมรับและนำมาใช้ปฏิบัติบ้าง แม้ว่าอาจจะยังไม่ดีเท่าของผู้ใหญ่ก็ตาม พ่อแม่ควรส่งเสริมการเล่นตามลำพังเพราะจะช่วยให้เด็กมีการพัฒนาจินตนาการหรือความคิดสร้างสรรค์ได้ทางหนึ่งด้วย นอกจากนั้นพ่อแม่ควรเห็นความสำคัญของการถามคำถามของเด็กและกระตุ้นให้ตอบอย่างง่าย ๆ และตรงความเป็นจริง

เด็กอายุ 6 - 8 ปี การสร้างสรรค์ด้านจินตนาการจะเริ่มเข้าสู่ความเป็นจริงมากขึ้น ลิกอน ชีให้เห็นว่า เด็กประถมปีที่ 1 และ 2 ไม่ชอบการฝันเฟื่อง การจินตนาการลดลงและจะใช้การวาดภาพเหมือนจริงแทนความคิดคำนึง จากการสังเกตของลิกอนพบว่า เด็กในระดับนี้รักการเรียนรู้มาก ถ้าโรงเรียนจัดประสบการณ์ที่ทำทลายและสนุกสนานก็จะช่วยให้ความอยากรู้อยากเห็นของเด็กยังคงอยู่และพัฒนาต่อไป โดยปกติแล้วเด็ก ๆ สามารถเรียนรู้กฎเกณฑ์ที่ผู้ใหญ่กำหนดได้อย่างเต็มที่

จากการศึกษาวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปได้ว่า จินตนาการของเด็กจะแตกต่างกันไปในแต่ละวัยของชีวิต ซึ่งขึ้นอยู่กับความสนใจในแต่ละเรื่องราว และผู้ใหญ่ซึ่งหมายถึงความรวมถึงครูผู้ปกครองมีส่วนที่จะส่งเสริมให้เด็กใช้จินตนาการไปในทางที่สร้างสรรค์มากกว่าทำลาย

3.4 จินตนาการกับความคิดสร้างสรรค์

หากจะกล่าวถึงจินตนาการกับความคิดสร้างสรรค์แล้วมักจะมาคู่กันเสมอ มีนักการศึกษากล่าวถึงจินตนาการรวมถึงความคิดสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

ณัฐชา สุธานีสร, 2537, น.11 อ้างถึงใน วิจิตร วรุตบางกูร (น.2520) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นจินตนาการประยุกต์ (Applied Imagination) ที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อแก้ปัญหาที่ยาก เป็นการรวบรวมจินตนาการจากสิ่งเร้าและทำให้เป็นสิ่งที่มีความประโยชน์

ชัยยุทธ รัตนนกุล (2540 : น.26, 62, 63) กล่าวถึง องค์ประกอบทางความคิดที่สร้างสรรค์ จากทัศนะของทอเรนซ์ว่า การที่บุคคลนั้นจะแสดงพฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์ใด ๆ มีองค์ประกอบสำคัญ 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นแรงผลักดัน แรงกระตุ้นเร้าอันเป็นศักยภาพภายในตัวบุคคล ซึ่งได้แก่ ความสามารถ (Ability) และ (Skill) และอีกส่วนหนึ่งจะเป็นลักษณะการถูกกระตุ้นจากภายนอกและสิ่งแวดล้อม จากบุคคล กลุ่มบุคคลรอบข้างที่กระตุ้นความคิดทำให้บุคคลอยากรู้อยากเห็น เกิดจินตภาพหรือจินตนาการ กล่าวโดยสรุปก็คือ การทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ของบุคคลต่าง ๆ นั้น มีองค์ประกอบที่ได้แก่ ความสามารถ ทักษะ และแรงจูงใจ ทั้งสามองค์ประกอบนี้จะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้นไม่เกิดขึ้นโดดเดี่ยวหรือเป็นอิสระแยกจากกัน

จากทัศนะตามที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยสรุปได้ว่า จินตนาการเป็นพื้นฐานสำคัญและเป็นส่วนหนึ่งในการริเริ่มความคิดสร้างสรรค์ ก่อนที่จะมีงานสร้างสรรค์ใด ๆ ควรจะเริ่มจากการคิดที่เรียกว่า จินตนาการ ในการหวังจะให้เป็นอย่างโน้น อย่างนี้ แล้วจึงเริ่มคิดอย่างมีทิศทางเพื่อเริ่มใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานออกมาตามวัตถุประสงค์ของงานนั้น ๆ

4. กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ 2 ดนตรี มาตรฐาน ศ 2.1

4.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนการนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพ ความเป็นคุณค่าซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะ เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระในศิลปะแขนงต่าง ๆ ประกอบด้วยสาระสำคัญ คือ

ทัศนศิลป์ มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบศิลป์ ทัศนธาตุ สร้างและนำเสนอผลงานทางทัศนศิลป์จากจินตนาการ โดยสามารถใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสม รวมทั้งสามารถใช้เทคนิควิธีการของศิลปินในการสร้างงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เห็นคุณค่างานศิลปะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาไทยและสากล ชื่นชม ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่างานทัศนศิลป์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม

ดนตรี มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบดนตรีแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ ร้องเพลง และเล่นดนตรีในรูปแบบต่าง ๆ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรี แสดงความรู้สึกที่มีต่อดนตรีในเชิงสุนทรียะ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณีวัฒนธรรม และเหตุการณ์

ในประวัติศาสตร์วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ทางดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

นาฏศิลป์ มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ แสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ ใช้ศัพท์เบื้องต้นทางนาฏศิลป์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ ประยุกต์ใช้นาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

4.2 สารที่ 2 ดนตรี มาตรฐาน ศ 2.1

สารที่ 2 ดนตรี มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

สาระการเรียนรู้ศิลปะ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดลานบุญ เขตลาดกระบังมาตรฐานตัวชี้วัด ป.2/3 เคาะจังหวะหรือเคลื่อนไหวร่างกาย ให้สอดคล้องกับเนื้อหาของเพลง

สาระการเรียนรู้แกนกลาง/ชุมชน ท้องถิ่น

- ความรู้ (K) อธิบายเกี่ยวกับจังหวะสามัญ
- ทักษะกระบวนการ (P) ปฏิบัติการท่าทำตามจังหวะสามัญ
- คุณลักษณะรายวิชา (A) ชื่นชมการปฏิบัติตามจังหวะสามัญที่งดงาม

สาระสำคัญ (KPA) จังหวะสามัญเป็นจังหวะที่ตัวเรากำหนดขึ้นเพื่อความพร้อมเพียง

5. ประวัติโรงเรียนวัดลานบุญ

5.1 ที่ตั้ง

โรงเรียนวัดลานบุญ ตั้งอยู่ เลขที่ 117 แขวงลาดกระบัง เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ในที่ดินของวัดลานบุญ ริมคลองประเวศน์บุรีรมย์ฝั่งเหนือ มีพื้นที่ 6 ไร่ 2 งาน 7 ตารางวา

5.2 การก่อตั้ง

เปิดทำการสอน เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2478 โดยมีขุนบวร ประชานันท์ (โนรี ศรียางภัย) นายอำเภอ เป็นผู้ก่อตั้ง เดิมชื่อ “ โรงเรียนประชาบาลตำบลลาดกระบัง 4 ” (วัดลานบุญ) สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ต่อมา พ.ศ.2494 เปลี่ยนชื่อเป็น “ โรงเรียนวัดลานบุญ ” ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ

5.3 วิสัยทัศน์

จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ด้วยเทคโนโลยีทันสมัย พัฒนาผู้เรียนและครู ดี เก่ง มีความสุข และก้าวทันการเปลี่ยนแปลง รักษาสิ่งแวดล้อมที่พร้อมด้วยคุณธรรม

5.4 พันธกิจ

1. ส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ
2. ส่งเสริม และพัฒนาผู้เรียนให้มีเอกลักษณ์ของสถานศึกษาและอัตลักษณ์ของสถานศึกษา
3. เสริมสร้างประสิทธิภาพจัดการศึกษาและความต้องการของผู้เรียนทุกกลุ่ม
4. ส่งเสริม และพัฒนาประสิทธิภาพเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา
5. เสริมสร้าง และพัฒนาครูให้มีสมรรถนะสูง
6. เสริมสร้างประสิทธิภาพของครูผู้สอนด้วยกระบวนการ PLC
7. เสริมสร้างจิตสำนึกรักษาสีสิ่งแวดล้อม

5.5 เป้าประสงค์

1. โรงเรียนจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ
2. โรงเรียนนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ครูในโรงเรียนมีการจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธีการสอนแบบ Active Learning
4. ผู้เรียนมีเอกลักษณ์ และอัตลักษณ์
5. ครูมีการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้วยกระบวนการ PLC
6. ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เพิ่มขึ้น
7. ผู้เรียนมีจิตสำนึกรักษาสีสิ่งแวดล้อม
8. โรงเรียนจัดการศึกษาอย่างทั่วถึง ให้อัตราดี เก่ง มีความสุข

5.6 การจัดการเรียนการสอน

ทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 55 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 1,651 คน แบ่งออกเป็น

ช่วงชั้นอนุบาล

ชั้นอนุบาล 1 จำนวน 5 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 106 คน

ชั้นอนุบาล 2 จำนวน 5 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 141 คน

ช่วงชั้นที่ 1

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 6 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 173 คน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 6 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 146 คน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 6 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 169 คน

ช่วงชั้นที่ 2

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 6 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 160 คน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 5 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 174 คน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 175 คน

ช่วงชั้นที่ 3

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 4 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 151 คน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 4 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 141 คน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 115 คน

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศ

Calitz (1986, Spring, น.17) ได้กล่าวถึงศักยภาพและปัญหาของการใช้ภาษาของเด็กกระหว่างเตรียมกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวเป็นการศึกษาสำรวจบริเวณการเคลื่อนไหวในขณะที่ได้ทำการสำรวจทำกิจกรรมเคลื่อนไหวในบริเวณต่างๆ และค้นหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งประโยชน์ของเด็กที่ได้เคลื่อนไหวนั้นส่งผลต่อพัฒนาการและการเจริญเติบโตของเด็กและคาลิซได้ศึกษาถึงการสื่อความหมายระหว่างครูกับเด็กนักเรียนในขณะจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวทำให้มีประสิทธิภาพและสามารถจะทำให้เด็กมีส่วนร่วม เพื่อที่จะได้บรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรม การศึกษาดังกล่าวใช้วิธีการสร้างรูปแบบการสอน รูปแบบการสอนนี้เป็นลักษณะที่ไม่เป็นทางการ ซึ่งเน้นการสำรวจและค้นพบตามแนวการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหาซึ่งอาศัยบทบาทของครูเป็นสำคัญและทำการเสนอแนะปัญหาและข้อบกพร่องที่จะต้องแก้ไขและปรับปรุงให้ดีขึ้นในสถานการณ์ที่ทดลองจัด

Zachopoulou et al. (2003) ศึกษาเรื่อง ประโยชน์ของการบูรณาการกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดออร์ฟและดอลโครช ที่มีต่อความสามารถในการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะของเด็ก

อนุบาล พบว่า เด็กกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมดนตรีและเคลื่อนไหวโดยบูรณาการกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดออร์ฟและดัลโครซ มีความสามารถในการเคลื่อนไหวร่างกายประกอบจังหวะมากกว่ากลุ่มควบคุม

Wang (2008) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ผลการเรียนรู้ดนตรีผ่านการสอนดนตรีด้วยวิธีการของดัลโครซ พบว่า เด็กที่ได้รับการสอนดนตรีตามวิธีการของดัลโครซ นั้นมีพัฒนาการในการเรียนรู้จังหวะทางดนตรีมากกว่ากลุ่มควบคุม

งานวิจัยในประเทศ

ดวงรัตน์ วุฒิปัญญารัตนกุล (2555, น.58) ศึกษาเรื่อง ผลของการใช้กิจกรรมดนตรีและการเคลื่อนไหวตามแนวคิดดัลโครซที่มีต่อความสามารถทางสติปัญญาของเด็กอนุบาล ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองกลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยร้อยละของช่วงเวลาการจดจ่อและค่าเฉลี่ยคะแนนความจำเบื้องต้นสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และหลังการทดลองกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยร้อยละของช่วงการจดจ่อและค่าเฉลี่ยคะแนนความจำเบื้องต้นสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิญญพร ชัยวานิชศิริ (2559) ศึกษาเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมละครเพลงเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางดนตรี ทักษะการเคลื่อนไหวแบบยูริธึมมิกส์ และความสามารถทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ผลการวิจัยพบว่า ทางด้านดนตรีนักเรียนมีคะแนนความเข้าใจทางดนตรีหลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถปฏิบัติทักษะดนตรีทั้งด้านการเคลื่อนไหวแบบยูริธึมมิกส์และด้านการร้องได้ดีขึ้นหลังการจัดกิจกรรม และทางด้านความสามารถทางสังคมนักเรียนมีค่าเฉลี่ยรวมของพฤติกรรมความสามารถทางสังคม ($M = 4.29$, $SD = .18$) อยู่ในระดับมาก และยังพบเส้นความสัมพันธ์ทางสังคมมิติของนักเรียนมีความซับซ้อนมากขึ้นและจากระยะเวลา 5 อาทิตย์ของการวิจัย มีเส้นความสัมพันธ์ของนักเรียนเกิดขึ้นใหม่จำนวน 44 เส้น

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศพบว่า ผลของการใช้กิจกรรมดนตรีเพื่อพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวตามแนวคิดดัลโครซที่มีต่อความสามารถทางสติปัญญาของเด็กอนุบาล ผลการวิจัยพบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการวิจัยเรื่องผลการจัดกิจกรรมละครเพลงเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางดนตรี ทักษะการเคลื่อนไหวแบบยูริธึมมิกส์และความสามารถทางสังคมพบว่า นักเรียนมีคะแนนความเข้าใจทางดนตรีหลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้งานวิจัยในต่างประเทศ พบว่า เด็กกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมดนตรีและเคลื่อนไหวโดยบูรณาการกิจกรรมดนตรี

มีพัฒนาการในการเรียนรู้จังหวะทางดนตรีมากกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งจากงานวิจัยดังกล่าว มีกระบวนการจัดกิจกรรมการสอนที่สามารถพัฒนานักเรียน โดยใช้กิจกรรมเพลงและการเคลื่อนไหวประกอบท่าทาง และมีกระบวนการดำเนินการที่จะนำมาศึกษาเป็นต้นแบบในงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลงให้สอดคล้องกับจังหวะและจินตนาการโดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดดาไลโครซ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งการสอนตามแนวคิดของดาไลโครซ มีความเหมาะสมในการนำมาจัดการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์การเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลงให้สอดคล้องกับจังหวะและจินตนาการ โดยจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดทาลโครช ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดลานบุญ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ นักเรียนกลุ่มที่เรียนชุมนุมดนตรีสากล ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนวัดลานบุญ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 20 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ นักเรียนกลุ่มที่เรียนชุมนุมดนตรีสากล จำนวน 10 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 1 แผน/ 8 คาบ คาบละ 60 นาที ใช้ระยะเวลา 2 ชั่วโมง/ ครั้ง เป็นจำนวน 4 ครั้ง
2. แบบสังเกตพฤติกรรมการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลง (ภาคปฏิบัติ) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้
 - ด้านที่ 1 ด้านการแสดงท่าทางประกอบเพลง
 - ด้านที่ 2 ด้านการแสดงให้เข้าจังหวะ
 - ด้านที่ 3 ด้านการแสดงท่าทางตามจินตนาการ
3. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือ ตามกระบวนการดังต่อไปนี้

1. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยมีลำดับขั้นตอนในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

- ศึกษาค้นคว้าหลักสูตร แบบเรียน และเอกสารงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ศึกษาหาข้อมูล วิธีการสอนการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลงให้สอดคล้องกับจังหวะและจินตนาการ จากหนังสือ วารสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- เรียบเรียงวิธีการสอนการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลงให้สอดคล้องกับจังหวะและจินตนาการแบบระยะสั้น
- ดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เกี่ยวกับการสอนการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลงให้สอดคล้องกับจังหวะและจินตนาการ จำนวน 1 แผน/ 8 คาบ คาบละ 60 นาที ใช้ระยะเวลา 2 ชั่วโมง/ครั้ง เป็นจำนวน 4 ครั้ง ได้แก่

กิจกรรมการเรียนรู้ (ชั่วโมงที่ 1 – 2)

- 1) เนื้อหาเรื่องอัตราจังหวะช้า – เร็ว
- 2) การแสดงเคลื่อนไหวท่าทางตามจินตนาการของตนเอง

กิจกรรมการเรียนรู้ (ชั่วโมงที่ 3 – 4)

- 1) กิจกรรมการร้องเพลง สวัสดิ์ดี
- 2) การปรบมือตามจังหวะเพลง สวัสดิ์ดี
- 3) การแสดงเคลื่อนไหวท่าทางตามจินตนาการของตนเอง

กิจกรรมการเรียนรู้ (ชั่วโมงที่ 5 – 6)

- 1) กิจกรรมการร้องเพลง ฉีกกะฉัก
- 2) การปรบมือตามจังหวะเพลง ฉีกกะฉัก
- 3) การแสดงเคลื่อนไหวท่าทางตามจินตนาการของตนเอง

กิจกรรมการเรียนรู้ (ชั่วโมงที่ 7 – 8)

- 1) การปรบมือตามจังหวะเพลง The bunny hop
- 2) การแสดงเคลื่อนไหวท่าทางตามจินตนาการของตนเอง

- นำแผนการจัดกิจกรรมมาให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเหมาะสมด้านเนื้อหาและการจัดกิจกรรมว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

- ปรับปรุงและแก้ไขแผนการจัดกิจกรรมตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์

2. สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลง ผู้วิจัยมีลำดับ
ขั้นตอนในการสร้างแบบสังเกต ดังนี้

- ศึกษาข้อมูลเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินพฤติกรรม
การเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลง

- สร้างเครื่องมือแบบสังเกตพฤติกรรมการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลงของ
นักเรียน โดยแบ่งการสังเกตพฤติกรรม ของนักเรียนออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านการแสดงท่าทางประกอบเพลง

- การเคลื่อนไหวท่าทางสอดคล้องกับบทเพลง

ด้านที่ 2 ด้านการแสดงให้เห็นจังหวะ

- ความถูกต้องแม่นยำของจังหวะ

ด้านที่ 3 ด้านการแสดงท่าทางตามจินตนาการ

- นำแบบสังเกตพฤติกรรมการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลงให้
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเหมาะสมว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และ
ให้คำแนะนำ จากนั้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและค่าดัชนี
ความสอดคล้อง

- ปรับปรุงและแก้ไขแบบสังเกตพฤติกรรมการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบ
เพลง ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน

3. สร้างแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- ศึกษาเอกสารการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ

- ดำเนินการสร้างแบบการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ โดยแบ่งมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ระดับความพึงพอใจออกเป็น 3
ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย

- นำแบบประเมินความพึงพอใจที่สร้างขึ้น ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบ
ประเมินหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามความพึงพอใจกับจุดประสงค์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนกลุ่มที่เรียนชุมนุมดนตรีสากล จำนวน 10 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยได้ทำตามขั้นตอน ดังนี้

1. ดำเนินการจัดกิจกรรมโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมดนตรีแสนสนุกที่ผู้วิจัยได้สร้างทั้งหมดจำนวน 1 แผน/ 8 คาบ คาบละ 60 นาที ใช้ระยะเวลา 2 ชั่วโมง/ครั้ง เป็นจำนวน 4 ครั้ง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการให้การบันทึกภาพวิดีโอเพื่อบันทึกพฤติกรรมและปัญหาของนักเรียน
2. ระหว่างการจัดกิจกรรม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสังเกตสังเกตพฤติกรรมการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลง เพื่อประเมินความเข้าใจทางด้านดนตรี รวมถึงให้นักเรียนได้ประเมินพฤติกรรมของตนเองอีกครั้งหนึ่ง
3. นำภาพถ่ายวิดีโอที่ใช้ในการบันทึกภาพการสนทนาเปิดดูเพื่อบันทึกการสังเกตการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลงเพิ่มเติม
4. หลังการจัดกิจกรรม นักเรียนทำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เรื่องกิจกรรมดนตรีแสนสนุก โดยในการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลให้มีความถูกต้องและครบถ้วนแล้ว จึงนำมาวิเคราะห์ผลที่สอดคล้องวัตถุประสงค์ของงานวิจัยดังนี้

การวิเคราะห์ด้านความเข้าใจทางดนตรีและทักษะดนตรี การเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลง

- ด้านที่ 1 ด้านการแสดงท่าทางประกอบเพลง
- ด้านที่ 2 ด้านการแสดงให้เข้าจังหวะ
- ด้านที่ 3 ด้านการแสดงท่าทางตามจินตนาการ
 - บันทึกคะแนนของแต่ละคนลงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อหาค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละของคะแนนทั้งหมด จากนั้นนำผลทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนไปเปรียบเทียบเพื่อหาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 - นำแบบประเมินที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง พร้อมตรวจให้คะแนนรายบุคคล
 - ลงข้อมูลเพื่อการประเมินผล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทั้งหมดโดยแบ่งช่วงของค่าตัวกลางเลขคณิต 3 ระดับ ในการแปลความหมายดังนี้ ระดับน้อย ระดับปานกลาง และระดับมาก โดยใช้สูตรคำนวณดังต่อไปนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\
 &= \frac{3 - 1}{3} \\
 &= 0.67
 \end{aligned}$$

การแปลผลระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

1.00 - 1.67 คะแนน หมายถึง ความพึงพอใจของนักเรียนอยู่ในระดับน้อย

1.68 - 2.34 คะแนน หมายถึง ความพึงพอใจของนักเรียนอยู่ในระดับปาน

กลาง

2.35 - 3.00 คะแนน หมายถึง ความพึงพอใจของนักเรียนอยู่ในระดับมาก

- เทียบคะแนนเกณฑ์ความพึงพอใจ ซึ่งกำหนดให้ผ่านที่ระดับมากขึ้นไป เพราะเป็นระดับที่บ่งชี้ถึงการมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์การแปลความหมายที่กำหนด

บทที่ 4

ผลการดำเนินงานวิจัย

การศึกษาลักษณะพฤติกรรมการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลงให้สอดคล้องกับจังหวะและจินตนาการโดยจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดดาไลโครซ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดลานบุญในครั้งนี้ มีผลการดำเนินงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมทั้งหมด 4 ครั้ง และการสังเกตแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 การแสดงท่าทางประกอบเพลง

ด้านที่ 2 การแสดงให้เข้ากับจังหวะการเคลื่อนไหว

ด้านที่ 3 การแสดงท่าทางตามจินตนาการ

ตาราง 1 การสังเกตครั้งที่ 1 กิจกรรมการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบ อัตราจังหวะ ช้า-เร็ว ตามจินตนาการ

คนที่	ด้านที่ 1 การแสดงท่าทางประกอบเพลง	ด้านที่ 2 การแสดงให้เข้ากับจังหวะการเคลื่อนไหว	ด้านที่ 3 การแสดงท่าทางตามจินตนาการ	ร้อยละ
1	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	66.67
2	ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	66.67
3	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	66.67
4	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	66.67
5	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	66.67
6	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	66.67
7	ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	66.67
8	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	33.34
9	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	66.67
10	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	33.34
ร้อยละ	60	60	60	

จากตาราง 1 สรุปผลกิจกรรมการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบ อัตราจังหวะ ช้า - เร็ว ตามจินตนาการ รายบุคคล พบว่า มีนักเรียนที่มีผลการประเมินกิจกรรมอยู่ในระดับร้อยละ 66.67 จำนวน 8 คน ได้แก่ นักเรียนคนที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9 และมีนักเรียนที่มีผลการประเมินกิจกรรมอยู่ในระดับร้อยละ 33.34 จำนวน 2 คน ได้แก่ นักเรียนคนที่ 8 และ 10

จากการสังเกตครั้งที่ 1 โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบ อัตราจังหวะ ช้า - เร็ว ตามจินตนาการ สามารถสรุปผลการสังเกต ในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 การแสดงท่าทางประกอบเพลงของนักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่สอดคล้องกับบทเพลงหรือสิ่งต่าง ๆ ที่ครูกำหนด นักเรียนหญิงมีท่าทางประกอบเพลงที่หลากหลาย แต่นักเรียนชายยังลอกเลียนแบบท่าทางคนอื่น ๆ อยู่

ด้านที่ 2 การแสดงให้เข้ากับจังหวะการเคลื่อนไหวในครั้งแรก ยังไม่เข้ากับจังหวะจนครูอธิบายเพิ่มเติมและให้นักเรียนได้ลองเคลื่อนไหวโดยการเคลื่อนไหวตามจังหวะช้า - เร็ว ตามที่ครูบรรเลงดนตรี นักเรียนมีการพัฒนาในเรื่องของจังหวะที่ดีขึ้น

ด้านที่ 3 การแสดงท่าทางตามจินตนาการ จินตนาการในการคิดท่าทางเป็นสิ่งที่ครูกำหนด ยังมีนักเรียนหญิงจำนวน 2 คน ที่ยังไม่มีจินตนาการที่จะแสดงออกมา เช่นเดียวกับนักเรียนชายอีก 2 คน ครูแก้ไขโดยการท่าทางจินตนาการของครูให้ดูเป็นตัวอย่าง

ภาพรวมของกิจกรรมครั้งที่ 1 อยู่ในเกณฑ์ร้อยละ 60 ไม่ผ่านตามวัตถุประสงค์

ตาราง 2 การสังเกตครั้งที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลง สวัสดิ์

คนที่	ด้านที่ 1	ด้านที่ 2	ด้านที่ 3	ร้อยละ
	การแสดงท่าทางประกอบเพลง	การแสดงให้เข้ากับจังหวะการเคลื่อนไหว	การแสดงท่าทางตามจินตนาการ	
1	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	100
2	ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	66.67
3	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	66.67
4	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	66.67
5	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	66.67
6	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	100
7	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	100

ตาราง 2 (ต่อ)

คนที่	ด้านที่ 1	ด้านที่ 2	ด้านที่ 3	ร้อยละ
	การแสดงท่าทางประกอบเพลง	การแสดงให้เข้ากับจังหวะการเคลื่อนไหว	การแสดงท่าทางตามจินตนาการ	
8	ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	66.67
9	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	100
10	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	66.67
ร้อยละ	80	80	80	

จากตาราง 2 สรุปผลกิจกรรมการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลง สวัสดิ์ รายบุคคลพบว่า มีนักเรียนที่มีผลการประเมินกิจกรรมอยู่ในระดับร้อยละ 100 จำนวน 4 คน ได้แก่ นักเรียนคนที่ 1, 6, 7, 9 และมีนักเรียนที่มีผลการประเมินกิจกรรมอยู่ในระดับร้อยละ 66.67 จำนวน 6 คน ได้แก่ นักเรียนคนที่ 2, 3, 4, 5, 8 และ 10

จากการสังเกตครั้งที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลง สวัสดิ์ สามารถสรุปผลการสังเกต ในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 การเรียนการสอนเรื่อง เพลงสวัสดิ์ นักเรียนได้คิดท่าทางที่หลากหลายสนุกสนานในการที่ได้คิดและแสดงท่าทางแสดงออกมาให้เพื่อนดู และทำท่าทางตามที่ครูกำหนดจับคู่ทำท่าทางประกอบอย่างสนุกสนาน

ด้านที่ 2 การแสดงให้เข้ากับจังหวะการเคลื่อนไหว การเคลื่อนไหวในเรื่องของจังหวะมีการพัฒนาขึ้นเป็นอย่างมาก ไม่ว่าครูจะบรรเลงในจังหวะช้าหรือจังหวะเร็วก็ตาม แต่ยังมีนักเรียนชายจำนวน 2 คน ที่อย่างเคลื่อนไหวไม่ตรงจังหวะ ครูจึงแก้ไขโดยการให้นักเรียนมายืนข้าง ๆ ครู แล้วให้ย้ำทำหรือตบมือก่อน

ด้านที่ 3 การแสดงท่าทางตามจินตนาการ รอบที่ 1 นักเรียนยังไม่แสดงออกมาอย่างเต็มที่ แต่รอบ 2 นักเรียนมีจินตนาการที่ดีขึ้น และสามารถดูออกว่าทำท่าอะไร

ภาพรวมของกิจกรรมครั้งที่ 2 อยู่ในเกณฑ์ร้อยละ 80 ผ่านตามวัตถุประสงค์

ตาราง 3 การสังเกตครั้งที่ 3 โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลง ฉีกกะฉัก

คนที่	ด้านที่ 1	ด้านที่ 2	ด้านที่ 3	ร้อยละ
	การแสดงท่าทางประกอบเพลง	การแสดงให้เข้ากับจังหวะการเคลื่อนไหว	การแสดงท่าทางตามจินตนาการ	
1	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	100
2	ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	66.67
3	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	100
4	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	66.67
5	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	66.67
6	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	100
7	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	100
8	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	100
9	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	100
10	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	100
ร้อยละ	90	90	90	

จากตาราง 3 สรุปผลกิจกรรมการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลง ฉีกกะฉัก รายบุคคล พบว่า มีนักเรียนที่มีผลการประเมินกิจกรรมอยู่ในระดับร้อยละ 100 จำนวน 7 คน ได้แก่ นักเรียนคนที่ 1, 3, 6, 7, 8, 9, 10 และมีนักเรียนที่มีผลการประเมินกิจกรรมอยู่ในระดับร้อยละ 66.67 จำนวน 3 คน ได้แก่ นักเรียนคนที่ 2, 4 และ 5

จากการสังเกตครั้งที่ 3 โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลง ฉีกกะฉัก สามารถสรุปผลการสังเกต ในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 จากการเรียนการสอนเรื่องเพลง ฉีกกะฉัก นักเรียนมีการคิดท่าทางที่หลากหลาย สนุกสนานมากขึ้น เพราะครูมีการกำหนดทิศทางการเคลื่อนไหวเข้ามาเพิ่มเติม แบบ แบ่งซ้าย-หญิง ต่อเป็นขบวนรถไฟ แต่มีการดึงเสื้อกัน ครูจึงต้องกำหนดว่าถ้าใครดึงเสื้อเพื่อน จะต้องออกจากขบวนรถไฟไป เมื่อสร้างข้อกำหนดแล้วทำให้การทำกิจกรรมราบรื่นยิ่งขึ้น

ด้านที่ 2 การแสดงให้เห็นเข้ากับจังหวะการเคลื่อนไหว การเคลื่อนไหวในเรื่องของจังหวะ มีการพัฒนาขึ้นมาก ในทุกจังหวะที่ครูบรรเลง แต่ในบทเพลงฉีกกะฉีกนี้ จะต้องมีการเคลื่อนไหวแบบการกระโดด และการก้มตัวด้วย จึงทำให้ในจังหวะเรื่อนั้น นักเรียนกระโดดหรือก้มตัวไม่ทันตามจังหวะบ้างเล็กน้อย

ด้านที่ 3 การแสดงท่าทางตามจินตนาการ จินตนาการในการคิดท่าทางตามเพลง ทุก ๆ รอบนักเรียนแสดงออกมาอย่างเต็มที่

ภาพรวมของกิจกรรมครั้งที่ 3 อยู่ในเกณฑ์ร้อยละ 90 ผ่านตามวัตถุประสงค์

ตาราง 4 การสังเกตครั้งที่ 4 โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลง The bunny hop

คนที่	ด้านที่ 1	ด้านที่ 2	ด้านที่ 3	ร้อยละ
	การแสดงท่าทางประกอบเพลง	การแสดงให้เห็นเข้ากับจังหวะการเคลื่อนไหว	การแสดงท่าทางตามจินตนาการ	
1	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	100
2	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	100
3	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	100
4	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	100
5	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	100
6	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	100
7	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	100
8	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	100
9	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	100
10	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	100
ร้อยละ	100	100	100	

จากตาราง 4 สรุปผลกิจกรรมการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลง The bunny hop รายบุคคล พบว่า มีนักเรียนที่มีผลการประเมินกิจกรรมอยู่ในระดับร้อยละ 100 จำนวนทั้ง 10 คน

จากการสังเกตครั้งที่ 4 โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลง The bunny hop สามารถสรุปผลการสังเกต ในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 จากการเรียนการสอนเรื่องเพลง The bunny hop นักเรียนมีการคิดท่าทางที่หลากหลาย สนุกสนานมากขึ้น เพราะครูมีการกำหนดทิศทางการเคลื่อนไหว และมีอัตราจังหวะเร็วเพิ่มขึ้น มีลักษณะแบบแบ่งซ้าย-หญิง หรือสลับซ้ายหญิงต่อเป็นแถว และสร้างข้อกำหนดว่าถ้าใครดึงเสื้อเพื่อนจะต้องออกจากแถวไป เมื่อสร้างข้อกำหนดแล้วทำให้การทำกิจกรรมราบรื่นยิ่งขึ้น

ด้านที่ 2 การแสดงให้เข้ากับจังหวะการเคลื่อนไหว การเคลื่อนไหวในเรื่องของจังหวะมีการพัฒนาที่ดีขึ้นมาก ในทุกจังหวะที่ครูบรรเลง ในบทเพลง The bunny hop จะต้องมีการเคลื่อนไหวแบบการกระโดด และยกเท้าในหลายทิศทาง จึงทำให้ในจังหวะเร็วนั้น นักเรียนกระโดดหรือยกเท้าไม่ทันตามจังหวะบ้างเล็กน้อย แต่เมื่อมีการทำกิจกรรมช้าหลาย ๆ ครั้ง นักเรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น

ด้านที่ 3 การแสดงท่าทางตามจินตนาการ จินตนาการในการคิดท่าทางตามเพลง ทุกๆรอบนักเรียนแสดงออกมาอย่างเต็มที่

ภาพรวมของกิจกรรมครั้งที่ 4 อยู่ในเกณฑ์ร้อยละ 100 ผ่านตามวัตถุประสงค์

จากผลวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดลาดนบุญ จำนวน 10 คน มีผลสัมฤทธิ์การเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลงให้สอดคล้องกับจังหวะและจินตนาการโดยจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดดาไลโครซที่สูงขึ้น หลังจากการได้ทดลองกิจกรรมแผนการจัดการเรียนรู้ ดนตรีแสนสนุก

ตาราง 5 การเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลง ด้านที่ 1 การแสดงท่าทางประกอบเพลง

คนที่	ด้านที่ 1			
	ครั้งที่ 1 การเคลื่อนไหว ท่าทางประกอบ อัตราจังหวะ ซ้ำ - เร็ว	ครั้งที่ 2 การเคลื่อนไหว ท่าทางประกอบ เพลงสวัสดี	ครั้งที่ 3 การเคลื่อนไหว ท่าทางประกอบ เพลงฉีกกะฉัก	ครั้งที่ 4 การเคลื่อนไหว ท่าทางประกอบ เพลงThe bunny hop
1	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
2	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
3	ไม่ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
4	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
5	ไม่ผ่าน	ไม่ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน
6	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
7	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
8	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
9	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
10	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
ร้อยละ	60	80	90	100

จากตาราง 5 การเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลง ด้านที่ 1 การแสดงท่าทางประกอบเพลง การสังเกตครั้งที่ 1 การเคลื่อนไหวท่าทางประกอบอัตราจังหวะ ซ้ำ - เร็ว มีนักเรียนผ่านเกณฑ์จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 60 และมีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ในการสังเกตครั้งที่ 2 การเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลงสวัสดี มีนักเรียนผ่านเกณฑ์จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 80 และมีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ในการสังเกตครั้งที่ 3 การเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลงฉีกกะฉัก มีนักเรียนผ่านเกณฑ์จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 90 และมีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 1 คน คิดเป็น

ร้อยละ 10 และในการสังเกตครั้งที่ 4 การเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลง The bunny hop มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ทั้ง 10 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ดังแผนภาพ

ตาราง 6 การเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลง ด้านที่ 2 การแสดงให้เข้ากับจังหวะการเคลื่อนไหว

ด้านที่ 2				
คนที่	ครั้งที่ 1 การเคลื่อนไหว ท่าทางประกอบ อัตราจังหวะ ซ้ำ - เร็ว	ครั้งที่ 2 การเคลื่อนไหว ท่าทางประกอบ เพลงสวัสดี	ครั้งที่ 3 การเคลื่อนไหว ท่าทางประกอบ เพลงฉีกกะฉีก	ครั้งที่ 4 การเคลื่อนไหว ท่าทางประกอบ เพลงThe bunny hop
1	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
2	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
3	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
4	ไม่ผ่าน	ไม่ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน
5	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
6	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
7	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
8	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
9	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
10	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
ค่าเฉลี่ย	60	80	90	100

จากตาราง 6 การเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลง ด้านที่ 2 การแสดงให้เข้ากับจังหวะการเคลื่อนไหว การสังเกตครั้งที่ 1 การเคลื่อนไหวท่าทางประกอบอัตราจังหวะ ซ้ำ - เร็ว มีนักเรียนผ่านเกณฑ์จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 60 และมีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ในการสังเกตครั้งที่ 2 การเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลงสวัสดี มีนักเรียนผ่านเกณฑ์จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 80 และมีนักเรียนไม่ผ่าน

เกณฑ์จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ในการสังเกตครั้งที่ 3 การเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลง จิกกะฉัก มีนักเรียนผ่านเกณฑ์จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 90 และมีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10 และในการสังเกตครั้งที่ 4 การเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลง The bunny hop มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ทั้ง 10 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตาราง 7 การเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลง ด้านที่ 3 การแสดงท่าทางตามจินตนาการ

คนที่	ด้านที่ 3			
	ครั้งที่ 1 การเคลื่อนไหว ท่าทางประกอบ อัตราจังหวะ ช้า - เร็ว	ครั้งที่ 2 การเคลื่อนไหว ท่าทางประกอบ เพลงสวัสดี	ครั้งที่ 3 การเคลื่อนไหว ท่าทางประกอบ เพลงจิกกะฉัก	ครั้งที่ 4 การเคลื่อนไหว ท่าทางประกอบ เพลงThe bunny hop
1	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
2	ไม่ผ่าน	ไม่ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน
3	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
4	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
5	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
6	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
7	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
8	ไม่ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
9	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
10	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
ค่าเฉลี่ย	60	80	90	100

จากตาราง 7 การเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลง ด้านที่ 3 การแสดงท่าทางตามจินตนาการ การสังเกตครั้งที่ 1 การเคลื่อนไหวท่าทางประกอบอัตราจังหวะ ช้า - เร็ว มีนักเรียนผ่านเกณฑ์จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 60 และมีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์

จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ในการสังเกตครั้งที่ 2 การเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลงสวัสดี มีนักเรียนผ่านเกณฑ์จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 80 และมีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ในการสังเกตครั้งที่ 3 การเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลงฉีกกะฉัก มีนักเรียนผ่านเกณฑ์จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 90 และมีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10 และในการสังเกตครั้งที่ 4 การเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลง The bunny hop มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ทั้ง 10 คน คิดเป็นร้อยละ 100

จากการเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลง ทั้ง 3 ด้าน พบว่า ผลสัมฤทธิ์การเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลงให้สอดคล้องกับจังหวะและจินตนาการ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดดาไลโครซ ของนักเรียนโรงเรียนวัดลานบุญ หลังเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้นจากก่อนเรียน

ตาราง 8 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ			M	SD	ระดับ
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมที่จัดให้เพียงใด						
1. ได้ลงมือปฏิบัติตาม ความสามารถของตนเอง	9 (ร้อยละ 90)	1 (ร้อยละ 10)	-	2.90	.316	มาก
2. ได้ฝึกการเคลื่อนไหว ท่าทางประกอบเพลง	8 (ร้อยละ 80)	2 (ร้อยละ 20)	-	2.80	.422	มาก
3. ได้ฝึกการเรียนรู้อัตรา จังหวะ ช้า – เร็ว	8 (ร้อยละ 80)	2 (ร้อยละ 20)	-	2.80	.422	มาก
4. ได้ฝึกการใช้จินตนาการ ของตนเอง	9 (ร้อยละ 90)	1 (ร้อยละ 10)	-	2.90	.316	มาก
5. ได้ฝึกการร้องเพลง	9 (ร้อยละ 90)	1 (ร้อยละ 10)	-	2.90	.316	มาก
6. ได้ฝึกการคิดของตนเอง	7 (ร้อยละ 70)	3 (ร้อยละ 30)	-	2.70	.483	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ			M	SD	ระดับ
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมที่จัดให้เพียงใด						
7. ได้ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น	7 (ร้อยละ 70)	3 (ร้อยละ 30)	-	2.70	.483	มาก
8. ได้ฝึกการแก้ปัญหา	9 (ร้อยละ 90)	1 (ร้อยละ 10)	-	2.90	.316	มาก
9. ทำให้กล้าแสดงออกมากขึ้น	9 (ร้อยละ 90)	1 (ร้อยละ 10)	-	2.90	.316	มาก
10. ได้เรียนอย่างมีความสุข	9 (ร้อยละ 90)	1 (ร้อยละ 10)	-	2.90	.316	มาก
ภาพรวม				2.84	.070	มาก

จากตาราง 8 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สรุปผลกิจกรรม ความพึงพอใจของนักเรียนทั้ง 10 ประเด็น อยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ย 2.84 ($SD=.070$) โดยสามารถจำแนกประเด็นความพึงพอใจของนักเรียน ได้ดังนี้ ประเด็นที่ 1 ได้ลงมือปฏิบัติตามความสามารถของตนเอง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.90 ($SD=.316$) ประเด็นที่ 2 ได้ฝึกการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.80 ($SD=.422$) ประเด็นที่ 3 ได้ฝึกการเรียนรู้อัตราจังหวะ ช้า – เร็ว อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 2.80 ($SD=.422$) ประเด็นที่ 4 ได้ฝึกการใช้จินตนาการของตนเอง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.90 ($SD=.316$) ประเด็นที่ 5 ได้ฝึกการร้องเพลง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.90 ($SD=.316$) ประเด็นที่ 6 ได้ฝึกการคิดของตนเอง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.70 ($SD=.483$) ประเด็นที่ 7 ได้ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.70 ($SD=.483$) ประเด็นที่ 8 ได้ฝึกการแก้ปัญหา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.90 ($SD=.316$) ประเด็นที่ 9 ทำให้กล้าแสดงออกมากขึ้น อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.90 ($SD=.316$) ประเด็นที่ 10 ได้เรียนอย่างมีความสุข อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.90 ($SD=.316$)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์การเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลงให้สอดคล้องกับจังหวะและจินตนาการโดยจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดดัลโครซ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดลานบุญ หลังจากได้ผลการดำเนินงานวิจัยในบทที่ 4 แล้ว สามารถสรุปการดำเนินงานในบทที่ 5 โดยแบ่งหัวข้อ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลงให้สอดคล้องกับจังหวะและจินตนาการโดยจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดดัลโครซ ผ่านเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด คือ ร้อยละ 80
2. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดดัลโครซ ในระดับ มากมีค่าเฉลี่ย ($M=2.84$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD=.070$

อภิปรายผลการวิจัย

1. ในการดำเนินการศึกษาผลสัมฤทธิ์การเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลงให้สอดคล้องกับจังหวะและจินตนาการโดยจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดดัลโครซ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดลานบุญ พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน ที่ได้รับการดำเนินการศึกษาการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลงให้สอดคล้องกับจังหวะและจินตนาการ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดดัลโครซ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง กิจกรรมดนตรีแสนสนุก จากการสังเกตกิจกรรมทั้งหมด 4 ครั้ง โดยใช้บทเพลงทั้งหมด 4 เพลง แต่ละบทเพลงจะมีจังหวะและการสร้างจินตนาการที่แตกต่างกันออกไป เพลงที่ 1 อัตราจังหวะช้า – เร็ว ฝึกให้นักเรียนได้รู้จักทำความเข้าใจกับอัตราจังหวะที่แตกต่างกันออกไป โดยจินตนาการผ่านเสียงเพลงที่ได้ฟัง เพลงที่ 2 เพลงสวัสดี ฝึกให้นักเรียนได้รู้จักกับจังหวะเนื้อร้อง และมีจินตนาการตามเนื้อหาของบทเพลง เพลงที่ 3 เพลงฉีกกะฉีก ฝึกให้นักเรียนได้รู้จักกับจังหวะเนื้อร้อง และมีจินตนาการตามเนื้อหาของบทเพลงในลักษณะเป็นกลุ่ม เพลงที่ 4 เพลง The bunny hop ฝึกให้นักเรียนได้รู้จักกับจังหวะ และ

มีจินตนาการตามบทเพลงที่มากขึ้น การสังเกตแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การแสดงท่าทางประกอบเพลง ด้านที่ 2 การแสดงให้เข้ากับจังหวะการเคลื่อนไหว ด้านที่ 3 การแสดงท่าทางตามจินตนาการ ภาพรวมของกิจกรรมทั้ง 4 ครั้ง อยู่ในเกณฑ์ร้อยละ 82.5 ซึ่งผ่านตามวัตถุประสงค์ โดยคิดจากค่าร้อยละในแบบสังเกตพฤติกรรมในแต่ละครั้ง ซึ่งภาพรวมของกิจกรรมครั้งที่ 1 อยู่ในเกณฑ์ร้อยละ 60 ภาพรวมของกิจกรรมครั้งที่ 2 อยู่ในเกณฑ์ร้อยละ 80 ภาพรวมของกิจกรรมครั้งที่ 3 อยู่ในเกณฑ์ร้อยละ 90 และภาพรวมของกิจกรรมครั้งที่ 4 อยู่ในเกณฑ์ร้อยละ 100

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว แสดงว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดลานบุญ จำนวน 10 คน มีผลสัมฤทธิ์การเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลงให้สอดคล้องกับจังหวะและจินตนาการโดยจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดดัลโครซที่สูงขึ้น หลังจากการได้ทดลองกิจกรรมแผนการจัดการเรียนรู้ ดนตรีแสนสนุกทั้ง 4 บทเพลง สร้างจินตนาการให้นักเรียนที่แตกต่างกันไปในแต่ละบทเพลง การดำเนินกิจกรรมเป็นลำดับขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับ (Mead, 1994) กล่าวว่า การสอนดนตรีตามแนวคิดดัลโครซ เป็นการสอนให้เด็กเรียนรู้เสียงดนตรีผ่านการเคลื่อนไหวร่างกาย ดังนั้น ดัลโครซจึงระบุขั้นตอนในการสอนการเคลื่อนไหวไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การเคลื่อนไหวแบบลองผิดลองถูกเป็นการให้เด็กได้ทดลองเคลื่อนไหวประกอบเสียงเพลงที่ได้ยิน ขั้นที่ 2 การฝึกฝนการเคลื่อนไหวที่ถูกต้อง เป็นการแก้ไขการเคลื่อนไหวของเด็กให้ถูกต้องด้วยการให้เด็กได้ดูตัวอย่างการเคลื่อนไหวที่ถูกต้องจากครู หรือเพื่อนในชั้นเรียน ขั้นที่ 3 การแสดงออกอย่างเหมาะสมกับอารมณ์ของบทเพลง เป็นการฝึกฝนให้เด็กได้เคลื่อนไหวและแสดงอารมณ์ของบทเพลงที่เด็กได้ยินให้เหมาะสม

2. ผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดลานบุญ จำนวน 10 คน พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สรุปผลกิจกรรมความพึงพอใจของนักเรียนทั้ง 10 ประเด็น อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.84 ($SD=.070$) โดยสามารถจำแนกประเด็นความพึงพอใจของนักเรียน ได้ดังนี้ ประเด็นที่ 1 ได้ลงมือปฏิบัติตามความสามารถของตนเอง ประเด็นที่ 4 ได้ฝึกการใช้จินตนาการของตนเอง ประเด็นที่ 5 ได้ฝึกการร้องเพลง ประเด็นที่ 8 ได้ฝึกการแก้ปัญหา ประเด็นที่ 9 ทำให้กล้าแสดงออกมากขึ้น ประเด็นที่ 10 ได้เรียนอย่างมีความสุข อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.90 ($SD=.316$) ประเด็นที่ 2 ได้ฝึกการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลง ประเด็นที่ 3 ได้ฝึกการเรียนรู้อัตราจังหวะ ช้า – เร็ว อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.80 ($SD=.422$) ประเด็นที่ 6 ได้ฝึกการคิดของตนเอง ประเด็นที่ 7 ได้ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.70 ($SD=.483$)

ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากการนำ แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดดัลโครซมาใช้ในการทำ กิจกรรมการเคลื่อนไหว ซึ่ง Chokhy และคณะ (2001) ได้ระบุถึงแนวคิดสำคัญของดัลโครซ คือ ยูริธึมมิกส์ (Eurhythmics) ซึ่งหมายถึง การเคลื่อนไหวทางจังหวะที่ดี จุดเน้นของวิธีการนี้คือ การให้ความสนใจและพัฒนาความรู้สึกของผู้เรียนในการตอบสนองต่อดนตรี และความสามารถ ในการแสดงซึ่งความรู้สึกนั้นออกมาในลักษณะของการเคลื่อนไหว ดัลโครซเชื่อว่าการพัฒนาการ ฟังควบคู่ไปกับการตอบสนองโดยการเคลื่อนไหวร่างกาย ช่วยทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านดนตรี ได้

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

1. ผู้วิจัยมีแนวคิดว่าจะเพิ่มเติมกิจกรรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ และเพิ่ม ระยะเวลาการจัดการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มความรู้ที่สนุกสนานในการเรียนรู้มากขึ้น และกิจกรรม สร้างสรรค์เหล่านี้ยังช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การใช้จินตนาการและการฝึกทักษะด้าน จังหวะ การเคลื่อนไหวท่าทาง และฝึกความกล้าแสดงออกของนักเรียน
2. ผู้วิจัยพบว่า สถานที่ในการทำกิจกรรมจำเป็นต้องใช้พื้นที่ในการทำกิจกรรมการ เรียนการสอน ควรจัดห้องเรียนให้เหมาะสมต่อกิจกรรม
3. เนื่องจากความพร้อมของผู้เรียนบางคนมีการเรียนรู้ที่ช้ากว่าเพื่อนคนอื่น ๆ จึง จำเป็นต้องสอนแบบใกล้ชิด และละเอียดถี่ถ้วนจึงจะเรียนรู้และเข้าใจได้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการใช้กิจกรรมดนตรีบำบัดสำหรับเด็กพิเศษผ่านกระบวนการ การเรียนรู้ตามแนวคิดดัลโครซ
2. ควรมีการศึกษาการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลงในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อ เสริมสร้างจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ทางสุนทรียศาสตร์ให้กับผู้เรียน

บรรณานุกรม

- Caldwell, J. T. (1993). A dalcroze perspective on skills for learning music. *Music Educators Journal*, 79, 27-28.
- Calitz, E. M. (1986, Spring). "Verbal Accompaniment During Planned Movement Activities in the Primary School" *Master Abstracts International*, 26(1), 17.
- Chokhy, L., Abramson, R. M., Gillespie, A. E., Wood, D., & York, F. (2001). *Teaching music in the twenty-first century*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Mead, V. H. (1994). *Dalcroze eurhythmics in today's music classroom*. New York : Schott Music.
- Stevenson, & Dale. (2012). Music Perception and Cognition: A Review of Recent Cross-Cultural Research. *Topics in Cognitive Science.*, 4(4), 653-667.
- Wang, D. P. (2008). *The quantifying analysis of effectiveness of music learning through the dalcoze musical method*. US-China Education.
- Zachopoulou, E., Drri, V., Chatzopoulou, D., & Elinoudis, T. (2003). The application of Orff and Dalcroze activities in preschool children: Do they affect the level of rhythmic ability? . *Physical Educator*, 60(2), 51 -58.
- ชลูด นิ่มเสมอ. (2534). องค์ประกอบของศิลปะ. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ดวงรัตน์ วุฒิปัญญารัตนกุล. (2555). ผลของการใช้กิจกรรมดนตรีและเคลื่อนไหวตามแนวคิดดาโลซที่มีต่อความสามารถทางสติปัญญาของเด็กอนุบาล. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดิลก ดิลกานนท์. (2534). การฝึกทักษะการคิด เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ธวัชชัย นาควงษ์. (2543). การสอนดนตรีสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฐปทอง ศรีทองท่วม. (2538). ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้กิจกรรมทักษะดนตรี. (ปริญญาโทปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประธานพร แจ่มเจริญทรัพย์. (2535). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิด

สร้างสรรค์ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่อง ข่าวดังและเหตุการณ์ ของ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการใช้ชุดโดยใช้ทักษะกระบวนการ 9 ขั้น กับการสอนปกติ.
(ปริญญาณิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

พิชิต ภูติจันทร์. (2523). กิจกรรมเข้าจังหวะ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

พีระพงษ์ กุลพิศาล. (2545). สมอกลูกพัฒนาได้ด้วยศิลปะ. กรุงเทพฯ: แปลนพับลิชชิง.

เยาวนา ดลมนั. (2535). การศึกษาผลการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ กิจกรรมการเคลื่อนไหว
และจังหวะกับกิจกรรมในวงกลมที่มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). การศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เอบี กราฟฟิคดีไซน์.

ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2543). จิตวิทยาเด็กที่มีลักษณะพิเศษ. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.

ศุภกรณ์ ดิษฐพันธุ์. (2539). การสร้างสรรค์และการพัฒนาพฤติกรรมสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ:
ภาควิชาพหุมิติศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2535). แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช
2535. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.

อภิญาณ์พร ชัยวานิชศิริ. (2559). ผลการจัดกิจกรรมละครเพลงเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางดนตรี
ทักษะการเคลื่อนไหวแบบยูริธึมมิกส์ และความสามารถทางสังคมของนักเรียน
ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4-6. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัญชลี โสมดี. (2535). กิจกรรมศิลปศึกษา (ทัศนศิลป์). กรุงเทพฯ: โรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

อารี พันธุ์มณี. (2540). คิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	วาติทยา กระแสร์นาค
วัน เดือน ปี เกิด	25 มีนาคม 2535
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	พ.ศ.2553 การศึกษานิเทศ (กศ.บ.) ศิลปกรรมศาสตร์ ดนตรีศึกษา:ดนตรีสากล จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

